

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

6 februari 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de mogelijke gevolgen van het GATS-akkoord voor het onderwijs

Interpellatie van de heer Julien Librecht tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, en tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het protocol van samenwerking met betrekking tot cultuur en onderwijs
Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de relatie tussen inburgering en de gelijkschakeling van diploma's

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het werken met wachtlijsten in het stedelijk basisonderwijs te Gent

Vraag om uitleg van de heer Frans Ramon tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het engagement van de minister voor het project 'Lente in Europa'

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 6 februari 2003

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Julien Demeulenaere

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.33 uur.*

Interpellatie van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de mogelijke gevolgen van het GATS-akkoord voor het onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vanleenhove tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de mogelijke gevolgen van het GATS-akkoord voor het onderwijs.

De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil eerst beklemtonen dat ik met deze interpellatie niet de bedoeling heb het gras voor de voeten van de collega's weg te maaien in het licht van de hoorzitting die we zullen houden met betrekking tot de globalisering en internationalisering van het hoger onderwijs. Naar verluidt hadden sommigen dat durven denken, iets wat mij toch wat gekwetst heeft. Ik had niet de bedoeling – en zeker niet als voorzitter – dat te doen. Ik heb zelfs aan de verzoeker om een hoorzitting, de heer Vandebroek, vooraf om instemming gevraagd om deze interpellatie te kunnen houden. Met deze interpellatie wilde ik vooral het inzicht van de minister horen over een en ander, zodanig dat we de panelleden van de hoorzitting met dat inzicht van vandaag kunnen confronteren. Welnu, de heer Vandebroek heeft mij in de zijn bekende stijl de volgende e-mail als antwoord gestuurd : 'Voluit sta ik achter de overgemaakte interpellatie. Heel zeker laten doorgaan !'

Het Algemeen Akkoord inzake Handel in Diensten, naar de oorspronkelijke naam GATS, wat

staat voor General Agreement on Trade in Services, heeft tot doel overheidsdiensten open te gooien voor de commerciële privé-sector in een internationale concurrentieslag. We weten dat dit kan voor water, elektriciteit, post, telefoon en noem maar op. Een commercieel heel aantrekkelijke publieke dienstensector is hierbij ook het onderwijs dat wereldwijd 2.000 miljard euro besteedt aan één miljard jongeren die in honderdduizenden scholen door zo'n 50 miljoen onderwijzers worden gevormd. Met andere woorden, voor de commerciële privé-sector is de onderwijsmarkt een economische activiteit waar heel wat geld te rapen zou kunnen zijn.

De GATS ijvert voor de opheffing van elke mogelijke handelsbeperking en de WHO stelt overheidsfinanciering van onderwijs, overheidscontrole op opleidingen en diploma's of sociale voorzieningen voor studenten vrijwel gelijk met concurrentievervalsing. Ook verlaagde inschrijvingsgelden, studiebeurzen, enzovoort, zijn volgens de WHO concurrentievervalsing. Goed onderwijs is voor de WHO blijkbaar geen algemeen recht en geen overheidsverantwoordelijkheid meer. Welnu, een zwaardere bedreiging van de democratische basisprincipes is dus nauwelijks denkbaar aangezien inspraak en controle door de bevolking hierdoor meteen ondergraven worden.

Op een conferentie die in mei 2002 in Praag plaatsvond en waarbij, naar ik veronderstel, ook onze minister van Onderwijs aanwezig was, stelden 32 Europese onderwijsministers dat hoger onderwijs een publiek goed is dat gratis toegankelijk moet blijven. En in augustus 2002 vroegen de onderwijsministers van de diverse Belgische Gemeenschappen uitdrukkelijk aan Europees commissaris Reding om het onderwijs buiten de GATS te houden.

Ondanks deze initiatieven en ondanks acties van onder meer de vakbonden lijkt onderwijscommercialisering binnen Europa toch op te rukken. Ieder-

Vanleenhove

een zal het wel met mij eens zijn als ik zeg dat een verschuiving naar commercialisering gevaren inhoudt. Ik denk daarbij vooral aan kwaliteitsverlies, omdat economische factoren uiteindelijk belangrijker worden dan pedagogische factoren. Ik denk aan de bedreiging van het democratische karakter waardoor geen gelijke onderwijskansen ontstaan, iets wat wij uiteraard sterk zouden betreuren. Ik denk aan slechtere arbeidsvoorwaarden, enzovoort.

Bovendien betreft het een dringende zaak. Immers, naar verluidt zou de Europese Commissie in januari een aanbod hebben gedaan met betrekking tot de sectoren die zij in Europa wil liberaliseren. Na onderhandelingen tussen de Europese lidstaten wordt dit voorstel dan bij de WHO ingediend. Volgens de informatie waarover ik beschik, zou het GATS-akkoord in mei 2003 zijn beslag krijgen. Vandaar dus de hoogdringendheid.

Mevrouw de minister, op mijn eerste vraag ken ik reeds het antwoord. Toch wens ik het uit uw mond te vernemen. Betekent het geen toegift aan de WHO dat het ontwerp-structuurdecreet voor de hervorming van het hoger onderwijs in Vlaanderen de deuren opent voor de accreditatie van door privé-ondernemers aangeboden opleidingen? Ik weet natuurlijk wel dat, als een opleiding voldoet aan bepaalde accrediteringsnormen, we dan moeilijk kunnen zeggen dat deze niet geaccrediteerd kan worden.

Dwingt de afremming van de overheidsfinanciering, zoals we die in de voorbije jaren gekend hebben, de hogeronderwijsinstellingen niet te expliciet tot het regenereren van eigen middelen? Zal dit er niet onvermijdelijk toe leiden dat onderwijs en wetenschappelijk onderzoek steeds meer afhankelijk zullen worden van privé-sponsoring zodat bedrijven uiteindelijk scholen probleemloos tot hun publicitair en mercantiel wingewest kunnen maken?

Hoe staat u tegenover de zorg dat commercialisering zou kunnen leiden tot kwaliteitsverlies door bijvoorbeeld het overwicht van economische op pedagogische factoren of door bijvoorbeeld het feit dat het democratische beginsel van gelijke onderwijskansen ontkracht zou kunnen worden omdat rijke privé-scholen de gegoede klassen de beste opleidingen – vanzelfsprekend tegen betaling – kunnen aanbieden? Of door bijvoorbeeld het feit dat goede, algemeen geldende arbeidsvoorwaarden voor onderwijzensen niet langer gegarandeerd zouden kunnen worden?

Ik heb nog een laatste vraag, mevrouw de minister. Hebt u er oog voor dat het GATS-principe van nationale behandeling, waarbij buitenlandse firma's dus dezelfde behandeling zouden moeten krijgen als binnenlandse, ertoe zou kunnen leiden dat onderwijssubsidies ook zouden kunnen worden opgeëist door buitenlandse ondernemingen? Het zou wel eens kunnen dat het niet lang duurt vooraleer buitenlandse privé-scholen zullen argumenteren dat publiek gefinancierde onderwijsinstellingen voor hen oneerlijke concurrentie betekenen? Op dat moment ligt voor privé-instellingen de weg open om met publieke fondsen en privé-schoolgelden een kwaliteitsonderwijs uit te bouwen ten koste van het algemeen onderwijs. Ik vind het een beangstigende gedachte dat dit zou kunnen gebeuren. Het is niets dat zomaar in de lucht hangt, het is iets dat in de hoofden van vele mensen speelt. Daarom is het goed dat wij hieraan aandacht besteden in deze commissie, ook ter voorbereiding van de hoorzitting die hier volgende week zal plaatsvinden.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil me aansluiten bij de bezorgdheden van de heer Vanleenhove. Ik denk dat hij absoluut gelijk heeft: wij hebben het hier steeds over het recht op onderwijs, op gelijke kansen en op kwaliteit in het onderwijs. De overheid heeft echter ook de taak om oog te hebben voor de benadering van de wereldhandelsorganisatie, de benadering van onderwijs als een commercieel goed. We moeten daarover zeer zorgzaam tewerk gaan en goed zien wat er allemaal op ons afkomt. Zoals de heer Vanleenhove reeds zei, zal hierover verder kunnen worden gedebatteerd bij de hoorzitting van volgende week. Daarom houd ik het vandaag kort.

De voorzitter : Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes : Mijnheer de voorzitter, ik zal het niet zo kort houden als de heer Ramon, omdat ik dit toch echt wel een heel belangrijk onderwerp vind. Ik ben van oordeel dat heel dit GATS-gebeuren in de toekomst toch wel heel wat gevaren kan inhouden voor het onderwijs. Het is net al gezegd: het General Agreement on Trade in Services heeft als uitdrukkelijk doel de liberalisering van de handel in diensten. We mogen toch niet vergeten dat die dienstensector heel belangrijk is: het gaat hier om een sector waarin heel veel financiële middelen worden gespendeerd. Dat heeft tot gevolg dat er hier veel zal worden gelobbyd. Persoonlijk vrees ik een beetje dat de politieke wereld

Claes

in deze wel eens in snelheid zou kunnen worden genomen door een aantal zuiver zakelijke belangen, met als bijkomend gevaar dat in de toekomst mogelijk beslissingen zullen worden genomen door een orgaan dat geen democratische legitimiteit kent. Daarom pleit ik ervoor om vanuit de politieke wereld echt als een eenheid op te treden, zowel op Europees, op federaal als op Vlaams niveau.

Wat de interpellatie van vandaag betreft, wil ik er namens de sp.a-fractie voor pleiten om ons onderwijs integraal te laten blijven behoren tot de publieke sector. Dat moet echt een bekommernis van ons allen blijven. Ik heb in deze commissie al meermaals gezegd dat onderwijs almaar belangrijker wordt en de positie bepaalt die eenieder later in de maatschappij zal bekleden. Onderwijs is het middel bij uitstek om meer gelijke kansen te creëren. Ik denk dan ook dat het echt volstrekt onaanvaardbaar zou zijn indien heel ons onderwijssysteem in de toekomst ten prooi zou vallen aan een door sommigen nagestreefde liberalisering, waarbij het enkel zal draaien om winstbejag.

Ik wil even een zijsprong maken waarvan de vergelijking misschien niet helemaal opgaat. In het verleden hebben we al gezien dat er een liberalisering werd doorgevoerd in de economische politiek en in de tewerkstellingspolitiek : de markt was koning, concurrentie was een halve god en men heeft het vertrouwen gegeven aan privé-managers. We kennen de resultaten daarvan in dossiers als Lernout en Hauspie, Sabena en Swissair. Ik durf er niet aan te denken dat men die liberalisering ook zou doorvoeren in het onderwijs. Daarom denk ik dat het noodzakelijk is dat op Vlaams niveau de krachten worden gebundeld om een commercialisering in het onderwijs te stoppen en het onderwijs te behouden als een publiek goed, en dit in het belang van onze democratische grondbeginselen.

Voor de specifieke situatie in België geldt dat de Europese Unie de eerste gesprekspartner is in de Wereldhandelsorganisatie. Voor alles wat onderwijs betreft moet de EU eerst onderhandelen met haar lidstaten alvorens een standpunt te bepalen. De Europese Commissie beweert dat de openbare diensten in Europa niet zullen worden getroffen. Ik wil dit best geloven, maar niettemin denk ik dat enige achterdocht toch wel geboden is. We moeten ook oog hebben voor de realiteit en vooruit durven kijken. Daarbij moeten we ook oog hebben voor het feit dat er een druk bestaat om de markt te laten spelen in bepaalde segmenten in het onderwijs. Die druk zal almaar toenemen. Daarom denk

ik dat er vandaag wel een nood bestaat aan een omschrijving van wat een openbare dienst is. Voor mij persoonlijk is het alvast niet aanvaardbaar dat er in het leerplichtonderwijs of in het hoger onderwijs een privé-inmenging komt.

Ik dring er namens de sp.a-fractie op aan dat deze commissie in de toekomst inzake dit dossier maximaal wordt geïnformeerd en maximaal wordt betrokken. Ik denk dat alle andere leden van deze commissie dat kunnen onderschrijven. Ook dring ik erop aan dat alles wordt gedaan opdat onze onderwijsinstellingen niet ten prooi zouden vallen aan economische wetmatigheden, met een sociale ongelijkheid tot gevolg. U weet dat de sp.a steeds heeft gevochten voor meer sociale gelijkheid in het onderwijs. Wij kunnen echt niet aanvaarden dat de klok jaren wordt teruggedraaid als gevolg van het GATS.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik ben verheugd over de toon van de voorgaande sprekers. Hun bekommernissen bestaan namelijk ook bij de N-VA. Ik spreek hier met enige schroom, omdat in het verleden vooral de heer Vandembroeke hierover heeft gesproken en hij in deze kwestie beter is onderlegd.

Ik denk dat we inderdaad op een cruciaal moment zijn gekomen, waarbij we ons de vraag moeten stellen waar we met ons hoger en universitair onderwijs naartoe gaan. Ik focus me vooral op het hoger onderwijs. Ik stel vast dat het hoger onderwijs inderdaad steeds meer een dienst wordt, een dienst die niet zozeer een openbare functie heeft of van openbaar nut is, maar waarmee veel geld is gemoeid. Een aantal cijfers leren mij dat. De voorbije 10 jaar zouden er in de Verenigde Staten 525.000 buitenlandse studenten zijn geweest, goed voor een omzet van 12,3 miljard dollar. In Groot-Brittannië spreekt men van 215.000 buitenlandse studenten tijdens de voorbije 10 jaar, goed voor een extra inkomst van 0,5 miljard euro. We moeten ons echt de vraag stellen waar we op dit moment staan.

Het is duidelijk dat onderwijs vaak wordt gelinkt met economische factoren. We zijn er inderdaad voorstander van dat het onderwijs mensen klaarstoomt om mee te kunnen functioneren in de economie. Ik druk me een beetje zwart-wit uit, maar als onderwijs op zich een verkoopbaar, verhandelbaar goed wordt, waarom zou een of andere Amerikaanse universiteit hier morgen dan geen filiaal kunnen opstarten. We weten misschien wel waar

Van Dijck

dit begint, maar waar deze evolutie eindigt kan niemand voorspellen. In die context moet ook heel het Bolognaconcept worden bekeken, los van het structuurdecreet dat alleen in Vlaanderen geldt. Naar aanleiding van deze interpellatie wil ik namens de N-VA-fractie onze grote bezorgdheid uitdrukken over de weg die ons onderwijs dreigt in te slaan.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik ben het helemaal eens met wat hier is gezegd. Als de WHO ook streeft naar een liberalisering van de diensten – en het hoger onderwijs is een dienst – dan mogen we de vrije markt zeker niet voor 100 procent laten spelen.

Er bestaan economische wetmatigheden, maar we hebben altijd geijverd voor het aanbrengen van sociale correcties in de economische realiteit. Rechtmatig winstbejag dat met rechtmatige middelen wordt nagestreefd, is aanvaardbaar, maar winstbejag louter om het geld is uitgesloten. We moeten de rechten van alle mensen en vooral van de jongeren immers beschermen. Jongeren hebben recht op huisvesting, basisvoorzieningen en onderwijs.

We hebben een hevige strijd moeten leveren voor ons kwaliteitsonderwijs. We mogen er trots op zijn, maar we moeten het verder blijven verdedigen.

De voorzitter : De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens : Mevrouw de minister, ik ga ook akkoord met wat de heer Vanleenhove zojuist heeft gezegd. Ik denk dat we zelfs nog wat verder moeten gaan. Indien wat hier is geopperd, werkelijk juist is en de Europese Gemeenschap dus een consensus heeft bereikt en zou beslissen om het onderwijs uit het GATS te halen, dan zullen we het privé-onderwijs niet zomaar helemaal uit het GATS kunnen houden. U moet dus meer doen dan trachten op Europees niveau het onderwijs uit het GATS te laten halen. We zullen het probleem met grote zorg en omzichtigheid moeten benaderen.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Met uitzondering van Groot-Brittannië zijn we er in Europa bijna steeds van uitgegaan dat onderwijs en dus ook hoger onderwijs in de sfeer van de dienstverlening zit. We

moeten het onderwijs met alle mogelijke middelen uit de mercantiele sfeer trachten te houden.

Door de suprematie van het Engels hebben landen als de VS en Groot-Brittannië een grote aantrekkingskracht op de studenten. Er zijn dan ook meer Europese studenten die naar die landen trekken, dan dat er studenten van die landen naar ons komen. Dat is een probleem voor onze universiteiten en hogescholen. Studenten zijn immers centen en Europa zal hier corrigerend moeten optreden.

We moeten proberen om het onderwijs uit het GATS te houden. Ik denk dat de meeste commissieleden mijn bezorgdheid hieromtrent delen.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : In De Standaard van vandaag staat dat de federale regering in maart 2003 moet beslissen over de lijst van de vrij te maken diensten. Gezien de regelgeving in dit land en afgaand op wat hier reeds is gezegd, zal dat een cruciaal moment zijn.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, in deze context is het uitermate belangrijk een onderscheid te maken tussen erkenning door de overheid en kwaliteitszorg enerzijds en publieke financiering anderzijds. In principe kan elke publieke en privé-instelling voor hoger onderwijs zich met het oog op accreditering of erkenning van haar programma's aanbieden om te worden onderzocht. Dat verandert echter niets aan dit principiële onderscheid. Het gaat veeleer om een uitbreiding van het recht en zeker ook van de plicht van de overheid om een juridisch kader te creëren waarin alle programma's hoger onderwijs die in de Vlaamse Gemeenschap worden aangeboden, aan minimumkwaliteitseisen moeten voldoen, ongeacht hun financieringsbron. Daardoor wordt de burger beschermd tegen malafide praktijken. Privé-instellingen hebben immers ook een publieke verantwoordelijkheid. Het feit dat ze niet worden gefinancierd door de overheid, ontslaat hen niet van bepaalde plichten tegenover de maatschappij.

Deze beleidsmaatregel kan moeilijk in verband worden gebracht met de methodiek van het GATS dat zelfs bij commerciële producten weinig aandacht besteedt aan kwaliteitsbewaking. Dit is trouwens een van de belangrijkste redenen waarom het GATS niet kan worden gezien als het geëigende in-

Vanderpoorten

strument om het onderwijs te internationaliseren zonder het te commercialiseren. Hiervoor zijn meer onderwijsseigen instrumenten nodig die gebaseerd zijn op de wederzijdse erkenning van kwaliteitszorgsystemen. Ik denk daarbij aan de Lisbon Recognition Convention. De regels van de internationale handel zijn dus gewoon niet doeltreffend voor de onderwijssector.

Deze vragen reiken verder dan het beperkte perspectief van de GATS-onderhandelingen en betreffen de bredere problematiek van de gevaren van al te grote afhankelijkheid van scholen van privé-sponsors. Dat dit voor het leerplichtonderwijs met zijn jong publiek tot ongewenste effecten kan leiden, hoeft geen betoog. De leerlingen zijn op die leeftijd nog te weinig psychologisch gewapend tegen de impact van reclame.

Voor het hoger onderwijs, het volwassenenonderwijs en de beroepsopleiding kan samenwerking met het bedrijfsleven zeer zinvol zijn. Toch moet er altijd over worden gewaakt dat de samenwerking evenwichtig blijft, dat de pedagogische en maatschappelijke missie van de onderwijsinstelling niet in het gedrang komt en dat er geen ongewenste neveneffecten optreden voor het administratief beheer en het personeelsbeleid.

Het beeld dat hier wordt geschetst, is al te somber en overschat de draagwijdte van het GATS. Het is namelijk compleet uitgesloten dat buitenlandse of andere privé-firma's op basis van de huidige WHO-afspraken en op basis van het toekomstige GATS zich ooit zullen kunnen beroepen op het GATS-principe van de nationale behandeling om overheidssubsidies te claimen. Het GATS legt ons immers enkel op dat we buitenlandse privé-instellingen niet anders mogen behandelen dan Belgische. Aangezien de Vlaamse Gemeenschap geen privé-onderwijsinstellingen financiert, kunnen buitenlandse instellingen ook niet argumenteren dat ze worden gediscrimineerd omdat ze geen aanspraak kunnen maken op overheidsfinanciering. Vlaamse privé-scholen kunnen dat namelijk ook niet.

Ten slotte wil ik nog meegeven dat het dossier van het aanbod van de Europese Unie in het kader van de GATS-onderhandeling goed evolueert, en goed

in de zin zoals ik het hier heb gehoord. Het Belgische standpunt, dat het uitgesloten is dat wij binnen de GATS-afspraken nog verdere engagementen zouden nemen voor onderwijs, sluit aan bij de algemene Europese consensus. Vorige week verklaarde de heer Pascal Lamy, Europees Commissaris voor Handel, wiens administratie het GATS-dossier voor de EU coördineert, voor het Europees Parlement dat het komende voorstel van aanbod van de EU geen onderwijsitems zou bevatten. Deze informatie werd overigens nog recent bevestigd aan mijn administratie door de ambtenaren van het federaal ministerie van Buitenlandse Zaken die de besprekingen in het bevoegde EU-Raadscomité opvolgen. In dit gremium werd nogmaals door de vertegenwoordiger van de Europese Commissie gesteld dat volksgezondheid, onderwijs en de audio-visuele sector niet bij het aanbod zullen worden betrokken.

De stukken van de Europese Commissie zouden overigens vandaag vrijgegeven zijn, indien de interne adoptieprocedure binnen de Commissiediensten op schema is verlopen.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mevrouw de minister, ik ben gerustgesteld door uw antwoord. Als het zo is, dan blijft onderwijs deels buiten schot, en ik vind dat maar logisch ook. U noemt ook de gezondheidszorg, en dat noem ik een zeer vergelijkbare sector.

U zegt dat er bij ons geen financiering is voor privé-scholen. Men kan zich de vraag stellen of vrij onderwijs ook niet een soort van privé-school is, en of dat juridisch niet kan worden aangevochten? Als buitenlandse ondernemingen hier een school oprichten, en ze sluiten zich aan bij onze wetgeving, dan zouden ze op de één of andere manier ook aanspraak kunnen maken op het begrip vrije school en dus ook op een vorm van subsidiëring.

Uw antwoord is geruststellend en ik hoop dat het ook zo kan worden uitgevoerd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Julien Librecht tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, en tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het protocol van samenwerking met betrekking tot cultuur en onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Librecht tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, en tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het protocol van samenwerking met betrekking tot cultuur en onderwijs

Minister Vanderpoorten antwoordt tevens in naam van minister Van Grembergen.

De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, reeds diverse malen vroeg ik in deze commissie aandacht voor cultuureducatie en pleitte ik voor een nauwere samenwerking terzake van de bevoegde beleidsdepartementen. Ik wees er op dat er in Vlaanderen een vernieuwde en vernieuwende aandacht bestaat voor cultuureducatie en -participatie, dat cultuureducatie te maken heeft met het cultiveren van de geest én van het hart en dat het een groot universeel perspectief is op een levenslange levensvulling en levensvreugde.

Ik voerde de vele knelpunten aan waarmee het cultuureducatief beleid te maken krijgt, namelijk een beperktheid van tijd en middelen, destijds een beperktheid van visie en onderwijsconcept en in sommige gevallen een beperktheid van deskundigheid.

Inmiddels is er wel een en ander in beweging gekomen. Mevrouw de minister, u hebt een overzicht gemaakt van de initiatieven en projecten die gericht zijn op culturele vorming in het onderwijs, wat mijns inziens bewijst dat u er wel terdege mee bezig bent. De studiedienst van de SERV publiceerde gedegen artikelen, bijvoorbeeld één onder de titel 'Meer creativiteit, minder dirigisme'. Zelfs de koning heeft tijdens zijn nieuwjaarstoespraak een flinke duit in het zakje gedaan, en dat is natuurlijk een andere stem dan de mijne.

Het bewijst dat de integratie-idee onderwijs-creativiteit-talent op breed vlak veld heeft gewonnen. Ik was dan ook ten zeerste verheugd toen ik in kennis werd gesteld van het door de departementen Onderwijs en Cultuur verspreide protocol tot samenwerking met betrekking tot Cultuur en Onderwijs.

Toch neem ik de vrijheid enkele opmerkingen bij deze nota te formuleren en er enige vraagstelling aan te verbinden. Ik beperk me tot een beknopte uitweiding over de haalbaarheid van het project, over het tijdspad, over de te sturende opvatting en over de logheid van het instrumentarium.

Wat me in het protocol opvalt – ik heb het zeer aandachtig gelezen omdat het me zo interesseerde – is dat er van een bepaald lage versnelling plots in de hoogste versnelling wordt overgeschakeld. Er wordt een beleid ontwikkeld dat praktisch alle raakniveaus van de beleidsdomeinen Cultuur en Onderwijs bestrijkt, namelijk de schooltijd, de vrije tijd en de professionele tijd. U maakt daarbij nog onderverdelingen : de schooltijd met het leerplichtonderwijs, de lerarenopleiding, de culturele projecten en het cultureel aanbod van de scholen ; de vrije tijd met het deeltijds kunstonderwijs, de alternatieve kunstopleidingen, de amateuristische kunstbeoefening, de voor- en naschoolse creatieve activiteiten, de educatieve aspecten in het sociaal-cultureel werk en in het jeugdwerk ; de professionele tijd met het hoger kunstonderwijs met de alternatieve opleidingen en het voortgezet onderwijs. Dit is heel wat.

Ik stel me de vraag of deze zevenmijlslarzen wel haalbare perspectieven bieden. Zou het niet beter zijn om via een bescheiden aanzet op één bepaald domein, daadwerkelijk en verantwoord, een stevig cultuureducatief platform uit te bouwen ? Van daaruit kunt u achteraf met de verkregen deskundigheid en met de praktijkvisie die dat zeker zal meebrengen, nieuwe uitdagingen aangaan. Ik begrijp wel dat het samenhangende zaken zijn en dat het in principe een globale benadering vergt, maar ik vraag me toch af of deze aanpak op dit ogenblik wel de juiste is.

Voorliggende protocolnota vermeldt geen datum, maar de erin beloofde datum voor de oprichting van de stuurgroep en de adviesgroepen is wel al lang verstreken. Bij mijn weten is de eveneens in de nota beloofde bijlage bij het protocol, waarin de concrete werking en werkingsmiddelen in het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid middels een gezamenlijk overleg zullen worden bepaald, tot op heden niet aangeboden.

Aansluitend op mijn vorige interpellatie zei de heer Martens : 'Het is evenwel niet nodig het warm water uit te vinden. Er zijn veel organisaties en instanties die op het terrein proberen cultuureducatief werk te verrichten. Ze werken niet alleen aan methoden en vaardigheden, maar zijn ook bezig met de manier waarop mensen in het leven zelf

Librecht

staan. Het is belangrijk partners te zoeken buiten het onderwijs en de in Vlaanderen ruim aanwezige deskundigheid te mobiliseren.'

Mede vanuit deze optiek betreur ik dat de nota voor een centralistische aanpak opteert. Praktisch alle structurele onderdelen worden in hoofdzaak verzadigd met vertegenwoordigers van de departementen Onderwijs, Cultuur en Volksgezondheid. Een groot aantal van de participanten wordt aangeduid door de respectieve bevoegde ministers en zelfs externe deskundigen van de adviesgroepen worden aangeduid door de departementen Onderwijs en de administratie Cultuur. Vooral in het licht van de grootst mogelijke vrijheid, die voor kunst en cultuur toch een hoofduitgangspunt vormt, en tevens van de noodzaak van een vanuit de basis vertrekkende inspiratie, kan ik me moeilijk verzoenen met deze centralistische en sturende teneur. Ik zou dezelfde titel als de SERV willen gebruiken : 'meer creativiteit, minder dirigisme'.

Dan is er nog de logheid van het instrumentarium. U wilt overgaan tot het oprichten van een stuurgroep, drie adviesgroepen, een steunpunt cultuur en onderwijs, en andere steunpunten en instellingen. De stuurgroep zou bestaan uit negen leden, zijnde drie vertegenwoordigers van de administratie Cultuur, drie vertegenwoordigers van het departement Onderwijs en drie externe deskundigen. De drie adviesgroepen krijgen een ongekend aantal leden, zijnde vertegenwoordigers van de administratie Cultuur, en van de departementen Welzijn, Volksgezondheid, Cultuur, Onderwijs en een aantal externe deskundigen. In dit voorstel wordt een uitermate ingewikkeld instrumentarium voorgesteld dat volgens mij niet bevorderlijk zal zijn voor een concrete activering van de zeer goede doelstellingen.

De vraag is of men zich – vanuit het oogpunt van transparante werking en van aangepaste deskundigheid – niet beter kan beperken tot een paar stuur- en adviesgroepen, bijvoorbeeld binnen de Canon Cultuurcel. Deze instelling is immers het best geplaatst om de doelstellingen van dit protocol te structureren en te activeren. Al jarenlang werkt ze – en ook anderen – met zeer beperkte middelen en mankracht aan cultuureducatieve projecten die hun waarde niet meer hoeven te bewijzen. De deskundigheid die deze cultuurcel intussen heeft opgebouwd, de autoriteit die ze heeft verworven en de zeer gewaardeerde werking die ze tot nu toe heeft ontplooid – en anderen ook hebben ontplooid – bieden een uitgebreide motivering om

deze bestaande instantie, door middel van verantwoorde beleidsondersteuning, de doelstellingen van dit protocol richting en uitwerking te geven : meer creativiteit, minder dirigisme.

Mevrouw de minister, vindt u, gezien de omvang en de complexiteit van het concept, de realisatie ervan wel haalbaar ? Op welke datum is deze protocolnota ontworpen ? Hoever staat u intussen met de oprichting van de sturgroepen en van de adviesraden ? Wanneer zou de bijlage betreffende de concrete werking en de werkingsmiddelen kunnen verschijnen ? Ziet u een mogelijkheid de logge structurering enigszins af te bouwen en de Canon Cultuurcel – of anderen – op enige wijze een regisserende functie in dit opzet te geven ?

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, ik heb ook de moeite gedaan om het protocol te lezen. Ik heb het getoetst aan de tekst die u gehanteerd hebt op de persconferentie van 15 januari, waarbij u het hebt over die relatie tussen onderwijs en cultuur.

In de eerste plaats wil ik zeggen dat ik blij ben met die inspanning. Dat is de boventoon die ik daarom trent zou willen aanhouden. De kritiek en de bezorgdheid die ik hoor doorklinken in de vragen van de heer Librecht, zijn me echter niet vreemd. Het is zeker niet zo dat dit helemaal de waarde van de inspanning verdringt, maar er is onmiskenbaar een zekere bezorgdheid.

Uw aanpak in het basis- en secundair onderwijs en het feit dat u het eigenlijk uit een vakje haalt en probeert te integreren in dat hele onderwijsverhaal, vind ik zeker een goede benadering. Het structurele draagvlak dat u daarachter creëert, is echter niet zo transparant. Ik vraag me af of dat morgen voldoende duidelijk zal zijn voor de gebruiker. Ik vraag me af of dat voldoende de opbouw vanaf de basis zal stimuleren.

Wat u aanbiedt, hebt u uit de Canon Cultuurcel. U hebt de projecten kunstinitiatie uit het gelijkkansendecreet. Het lijkt me dat dit ernaast staat. Dat lijkt me dus een beslissing op zich te zijn. Dan is er het steunpunt Onderwijs-Cultuur. Ik mis daar de nodige transparantie. We krijgen enigszins het beeld dat scholen de volgende vragen stellen. Uit welke ruif kunnen we nu gaan eten ? Moeten we nu bij de Canon Cultuurcel gaan aankloppen met Dynamo-projecten ? Moeten we dat doen op basis van het gelijkkansendecreet of zal dat steunpunt ons iets bieden ?

Martens

Ook al weet ik dat in sommige van de adviesgroepen waarnaar de heer Librecht daarnet heeft verwezen, ook een aantal externen zitten, toch heb ik het gevoel dat u met dezelfde middelen die u samen met minister Van Grembergen daarvoor vrijmaakt, toch een grotere slagkracht zou kunnen ontwikkelen als u een beroep zou doen op ervaren partners op het terrein. Ik ben daarin betrokken partij in die mate dat ik voorzitter ben van een organisatie die zich daarvoor engageert. Ik probeer dat echter met een zekere afstandelijkheid en objectiviteit te bekijken. Ik kijk dan naar de situatie van een federatie als Jeugd en Muziek Vlaanderen. Ik zou echter hetzelfde verhaal kunnen maken voor een organisatie als die van Herman Baeten : Musica in Peer. Die organisatie verricht ook bijzonder verdienstelijk werk, niet alleen in Limburg, maar ook daarbuiten.

Dat zijn muzikeducatieve organisaties. Dat bestaat ook in andere deelterreinen of disciplines, zij het minder uitgesproken en minder sterk uitgebouwd, maar vaak toch wel met een zeer grote expertise op het vlak van muzikeducatie. Ik vraag me af waarom deze partners niet uitdrukkelijk – meer dan adviserend – als dragende actor in het hele gebeuren worden betrokken.

U trekt terecht de lijn naar het deeltijds kunstonderwijs. Ik denk dat het goed is dat die dichter bij elkaar worden gebracht. Ook vanuit het oogpunt van de democratisering van het onderwijs en onder meer van de muzische vorming is het een belangrijk potentieel dat u daar kunt aanboren in een directe lijn naar jonge mensen, maar ook in de navorming van de leerkrachten. Ook zij behoeven op dit vlak wel enige coaching.

In die zin sluit ik me toch wel aan bij de vragen van de heer Librecht. Er is inderdaad nood aan wat meer transparantie. Ik houd geen pleidooi voor een bepaalde organisatie. Ik spreek over een bepaalde organisatie omdat ik die het best ken. Ik ben ervan overtuigd dat er andere zijn die het misschien nog beter doen. Hoe dan ook, een organisatie als Jeugd en Muziek bereikt op jaarbasis 300.000 tot 350.000 jongeren via klasconcerten, schoolconcerten, stages en vakantiecampen. Ze doet dus ontzettend veel, en vaak ook ontzettend goed.

Dat ligt niet gelijk verdeeld over het hele Vlaamse land, maar er zijn toch zo'n 35 afdelingen die dat goed doen. Ik herhaal het : ook anderen doen het en doen het misschien zelfs veel beter. Zelf heb ik het gevoel dat u die bestaande krachten beter bij

de zaken zou kunnen betrekken. Met andere woorden, als u die – met de middelen die u daarvoor ter beschikking kreeg gesteld – mee 'inhuurt', dan zou u naar een groter rendement en een beter draagvlak komen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, om te beginnen wil ik zeggen dat we nog volop een en ander uitwerken inzake dat protocol en de organisatie van het steunpunt. Dat zal duidelijker worden als ik een overzicht geef van hoe een en ander tot stand is gekomen. Ik zal daarvoor vertrekken vanuit de concrete vragen van de heer Librecht.

Ik begin met de vraag omtrent de haalbaarheid van de realisatie van het protocol met betrekking tot onderwijs en cultuur. De heer Librecht trekt de haalbaarheid van de realisatie van het protocol in twijfel omdat bepaalde groepen plots op de hoogste versnelling overschakelen, en er onmiddellijk een beleid wordt ontwikkeld dat praktisch alle niveaus van de beleidsdomeinen Cultuur en Onderwijs bestrijkt. Ik weet niet op welke termijn u dat ziet. Stelt u vast dat dit de voorbije weken plots in een hogere versnelling is gekomen ? In dat geval denk ik dat dit niet helemaal juist is. Misschien kunt u een aantal elementen daarvan ook niet kennen.

Binnen het protocol wordt immers gesteld dat de partijen onderwijs en cultuur zich engageren om in gezamenlijk overleg een beleid te ontwikkelen op de verschillende niveaus waar de beleidsdomeinen Cultuur en Onderwijs elkaar raken. Prioritair zal een samenwerking worden ontwikkeld ten behoeve van de integratie van cultuur binnen de schooltijd, met name het leerplichtonderwijs, basis- en secundair onderwijs, de lerarenopleiding, het cultureel projectwerk van scholen en het cultureel aanbod van de scholen. Bovendien verbinden beide partijen zich ertoe om vanuit de Canon Cultuurcel gefaseerd een steunpunt Cultuur en Onderwijs uit te bouwen.

Deze elementen – het gezamenlijk toekomstig overleg, het prioritair stellen van een domein en de gefaseerde uitbouw van een steunpunt – tonen aan dat bij het uitwerken van het protocol door beide administraties wel degelijk rekening werd gehouden met een haalbare realisatie ervan. Bovendien richt de huidige werking van de Canon Cultuurcel zich op dit ogenblik reeds voornamelijk op het domein 'schooltijd', wat de haalbaarheid van het pro-

Vanderpoorten

TOCOL ondersteunt. Het protocol bepaalt voorts dat beide partijen de uitvoering van deze overeenkomst jaarlijks zullen evalueren zodat een bijsturing en een opvolging inzake haalbaarheid steeds mogelijk zijn.

Omtrent de datum van het concipiëren van het protocol, kan ik het volgende zeggen. Het protocol Onderwijs-Cultuur werd door toenmalig minister van Cultuur Anciaux en mezelf ondertekend en voorgesteld op 18 februari 2002. Een eerste gesprek omtrent een mogelijke samenwerking was er reeds op 18 oktober 2001. Hieruit mag blijken dat er natuurlijk wel serieus is nagedacht over de totstandkoming van het protocol.

Dan is er de samenstelling en de werking van de stuur- en adviesgroepen. Zoals in het protocol werd vooropgesteld, werden de drie adviesgroepen en de stuurgroep voor 31 januari 2002 door beide departementen samengesteld. De adviesgroepen vrije tijd en professionele tijd kwamen reeds vier maal bij elkaar, in maart, juni, september en december 2002. Een volgend overleg van de adviesgroepen is gepland in maart 2003. De adviesgroep schooltijd besliste in onderling overleg de frequentie van de vergaderingen op te voeren tot zes maal per jaar.

Mijnheer Librecht, u zegt dat praktisch alle structurele onderdelen in hoofdzaak worden verzadigd met vertegenwoordigers van de departementen, en dat zelfs de externe deskundigen van de adviesgroepen worden aangeduid door het departement Onderwijs en de administratie Cultuur. Bij de keuze van die deskundigen door het departement Onderwijs en de administratie Cultuur, werd gezocht naar een zo ruim mogelijke deskundigheid en diversiteit van de kandidaten, vertrekkend vanuit de ruime ervaring met het brede onderwijs- en culturele veld van zowel het departement Onderwijs als de administratie Cultuur.

Binnen de stuur- en adviesgroepen worden op dat ogenblik gesprekken gevoerd over de structuur en de concrete werking van het steunpunt. Een eerste visietekst hierover wordt in maart 2003, na samenkomst van alle adviesgroepen en de stuurgroep, aan de culturele sector en het onderwijsveld overgemaakt ter discussie. Via de nieuwe website van de Canon Cultuurcel zal deze tekst aan leerkrachten in het discussieforum worden voorgelegd. Bovendien worden in mei 2003 hoorzittingen voor het onderwijs georganiseerd op het departement Onderwijs. Een definitieve tekst van de bijlage is ge-

pland voor september 2003, na een tweede advies en bespreking door de advies- en stuurgroepen, rekening houdend met de opmerkingen van het onderwijs en de culturele sector.

Canon werkt reeds enkele jaren aan cultuureducatieve projecten die hun waarde niet meer moeten bewijzen. In het protocol wordt gesteld dat beide partijen zich verbinden om, in de schoot van de Canon Cultuurcel, gefaseerd een steunpunt Cultuur en Onderwijs uit te bouwen. Het is de bedoeling dat de deskundigheid en autoriteit die deze cel heeft opgebouwd, als basis dient voor een dergelijk steunpunt. De werking van de huidige stuur- en adviesgroepen wordt op dit ogenblik reeds gecoördineerd door de Canon Cultuurcel.

In het kader van de totstandkoming van het protocol stelde het departement Onderwijs dat het de bedoeling is om binnen de beleidslijnen van het beter bestuurlijk beleid, de transparante en duidelijke dienstverlening voor het onderwijs, zoals die op dit ogenblik bestaat binnen de werking van die Cultuurcel, te behouden en waar mogelijk te verbeteren.

Ik kan me best voorstellen dat er vragen zijn over de coördinatie van een en ander, en over de duidelijkheid voor de leerkrachten. De uitwerking van het steunpunt is bedoeld om alles te coördineren en op elkaar af te stemmen. In de loop van 2002 hebben de minister van Cultuur en ikzelf misschien te weinig ondernomen om dat op punt te zetten. Dat heeft enkel te maken met de ministerswissel op het departement Cultuur. Volgende maandag hebben minister Van Grembergen en ikzelf een overleg om na te gaan welke vooruitgang er werd geboekt en wat er nog moet gebeuren, zodat we een en ander in teksten kunnen gieten voor de definitieve uitvoering. Een van de onderwerpen die we zullen bespreken, is hoe we initiatieven in het deeltijds kunstonderwijs, zoals het ondersteunen van leerkrachten muzische vorming, kunnen bundelen tot een overzichtelijk geheel voor de leerkrachten, maar onder begeleiding van het steunpunt Canon Cultuurcel.

De voorzitter : De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Ik ben verheugd over uw meer dan gewone aandacht voor dit onderwerp. Dit is geen interpellatie tegen iets, maar voor een goede start. We moeten er goed over waken dat we cultuur cultiveren, en niet dirigeren. Daar zal het hele opzet mee vallen of staan.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, het is me ontgaan welke plaats u geeft aan de vrije initiatieven.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik heb daar inderdaad niets over gezegd, maar het lijkt me evident dat ze worden ingepast in het geheel. De Canon Cultuurcel moet de informatie bij de scholen brengen, zodat die gebruik kunnen maken van dat vrij initiatief.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer Librecht en door de heer Callens werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de relatie tussen inburgering en de gelijkschakeling van diploma's

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Heeren tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de relatie tussen inburgering en de gelijkschakeling van diploma's.

Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijn vraag komt er naar aanleiding van een antwoord op een schriftelijke vraag van mevrouw Van Cleuvenbergen. Tevens heb ik aan den lijve ondervonden hoe moeilijk de procedure voor de gelijkschakeling van diploma's is.

Op de vraag wat nieuwkomers moeten doen als ze een diplomavergelijking willen krijgen, antwoordde de minister Vogels 'dat de erkenning van de verworven competenties moet worden geconcretiseerd binnen de diplomagelijkschakeling, dat die moet worden opgestart in een onthaalbureau, en dat het ook een zaak is van het onderwijs.' Ze zegt

dat onthaalbureaus alleen een ondersteunende rol hebben.

De procedure is blijkbaar heel omslachtig en tijdrovend. Er is geen systematische gelijkschakeling van diploma's en geen onderzoek daarnaar. Het dossier dat moet worden ingediend, moet veel documenten bevatten. Een belangrijk document is het curriculum, dat moet worden opgevraagd in het land van herkomst. Dat is niet altijd gemakkelijk. Het moet dan worden voorgelegd aan drie instellingen van het hoger onderwijs, en uiteindelijk beslist een commissie over de gelijkwaardigheid.

Mevrouw de minister, kost de gelijkschakeling van diploma's heel veel tijd ? Bent u van plan initiatieven te nemen om die moeilijke procedure te vereenvoudigen, of vindt u dat die niet zo zwaar is ? Wie zal op welke manier beslissen over de eerder verworven competenties ?

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Op het terrein is de nood soms heel scherp. De mensen ervaren die moeilijke procedure als bureaucratisch. Ze ontsnapt hen. Ze hebben niet het gevoel enig zicht te krijgen op de criteria. Immers, het antwoord dat ze krijgen, is dermate abstract dat ze er geen vat op hebben. Ze begrijpen niet op welke punten hun diplomering faalt ten aanzien van de toegang tot het beroep.

Mevrouw de minister, ik heb de indruk dat onze instellingen vaak een wat corporatistisch en beschermend beleid voeren. Als iemand zijn dossier gaat bepleiten bij een decaan, blijkt daar soms plotseeling een doorbraak mogelijk en blijkt bij nader toezien dat het initiële oordeel te strak was. Eigenlijk klopt dat niet. Ik ontwaar daar een grijs veld. Ik heb het gevoel dat onze instellingen soms aan overschatting doen en dat bepaalde faculteiten een absoluut gesloten beleid voeren en de toegang zo gesloten mogelijk houden. In die zin vind ik de vraag van mevrouw Heeren menselijkerwijs toch wel een heel belangrijke vraag.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, in mijn lijvig antwoord wordt vaak verwezen naar allerhande omzendbrieven. Ik zal – indien u mij dit toestaat – niet uit al die omzendbrieven citeren, maar deze aan de leden laten bezorgen.

Vanderpoorten

De procedures die voor de verschillende onderwijsniveaus gelden, zijn gevat in verschillende besluiten en omzendbrieven. Deze zijn alle te vinden op de website van het departement Onderwijs, meer bepaald op Edulex. De afhandeling van de procedures is, over de onderwijsniveaus heen, grotendeels gelijklopend. De procedure bevat telkens vier stappen : het indienen van een aanvraag, het administratief onderzoek op de volledigheid van het dossier, de adviesaanvraag en het besluit tot het al of niet verlenen van de gelijkwaardigheid. Ook het samenstellen van een aanvraagdossier komt, over de onderwijsniveaus heen, neer op dezelfde drie aspecten : het verschaffen van informatie over de inhoud van de gevolgde opleiding, het voorleggen van studiebewijzen en het meegeven van beëdigde vertalingen van documenten wanneer de documenten niet in het Nederlands, Frans, Duits of Engels zijn opgesteld. Bij elke procedure is in oplossingen voorzien voor aanvragers die geen studiebewijzen kunnen voorleggen.

Na onderzoek binnen mijn administratie kan ik eigenlijk niet akkoord gaan met uw beoordeling dat de samenstelling van het aanvraagdossier loodzwaar zou zijn of dat de behandelingstermijn te lang zou zijn. Ook ik word natuurlijk vaak geconfronteerd met de vraag of dit niet te zwaar is. Ik heb dienaangaande regelmatig contact opgenomen met de administratie. Mij werd daar uitgelegd dat de gelijkschakeling inderdaad moeilijk blijkt te gaan, maar dat het zeker niet in alle gevallen omslachtig en zwaar is.

Sta me toe mijn concrete antwoord te beginnen met het leerplichtonderwijs. Voor het basisonderwijs geldt de omzendbrief OND/II/2/ER/LL van 29 november 1993 betreffende de gelijkwaardigheid van buitenlandse getuigschriften en diploma's, niveau basisonderwijs.

Voor het secundair onderwijs geldt de omzendbrief SOZ(81)4 van 1 juni 1981 betreffende leerlingen uit den vreemde en/of houders van buitenlandse diploma's en studiegetuigschriften. De omzendbrieven verduidelijken de regelgeving van de wet van 19 maart 1971 betreffende de gelijkwaardigheid van de buitenlandse diploma's en studiegetuigschriften en het koninklijk besluit van 20 juli 1971 tot vaststelling van de voorwaarden tot en de procedure van het verlenen van de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's en studiegetuigschriften.

Voor gelijkwaardigheid betreffende het getuigschrift of de gevolgde opleiding in het basisonderwijs, dient de directie van de school die de leerling opneemt, een aanvraag in. De in te dienen stukken zijn : een ingevuld aanvraagformulier met onder meer een zo volledig mogelijk overzicht van de door de leerling in het buitenland gevolgde studies met onder meer een duidelijke opgave van de schooljaren ; de in het buitenland behaalde studiebewijzen ; het rapport van het laatst gevolgde leerjaar lager onderwijs ; indien in het buitenland ook reeds secundair onderwijs gevolgd werd, het rapport van het eerste leerjaar secundair onderwijs en, indien mogelijk, een verklaring van de schooldirectie in het land van herkomst met de volgende gegevens : het aantal leerjaren lager onderwijs dat werd gevolgd, of het lager onderwijs al dan niet met vrucht werden beëindigd en waartoe het lager onderwijs in het betrokken land toegang verleent. Eensluitende afschriften van documenten zijn voldoende. Het advies wordt geleverd door de inspectie basisonderwijs. Eens een dossier volledig is, bedraagt de gemiddelde afhandelingstermijn minder dan een maand.

Voor het secundair onderwijs zijn de in te dienen stukken : een ingevuld aanvraagformulier ; de studiebewijzen en, in het geval van technische studierichtingen, verduidelijkende informatie als bijlage. Eensluitende afschriften van documenten zijn voldoende. Het advies wordt geleverd door de onderwijsinspectie. Eens een dossier volledig is, bedraagt de gemiddelde behandelingstermijn ongeveer één maand. Het ontbreken van essentiële dossierstukken is de belangrijkste remmende factor op een snelle behandeling van de aanvragen.

Het voorleggen van studiebewijzen moet het departement Onderwijs en de adviserende instantie de mogelijkheid bieden een vergelijkend onderzoek uit te voeren naar het peil van de genoten volledige of gedeeltelijke opleiding in het buitenland. In de mate van het mogelijke zijn de kwaliteitsstandaarden van het onderwijs in Vlaanderen richtinggevend.

Zowel voor het basis- als het secundair onderwijs volstaat voor bepaalde categorieën van personen, waaronder asielzoekers en politieke vluchtelingen, die geen officiële studiebewijzen kunnen voorleggen, een verklaring op erewoord om een gelijkwaardigheid aan te vragen. Voor het secundair onderwijs wordt deze uitzondering beperkt tot de tweede graad van het secundair onderwijs.

Aangezien de toekenning van gelijkwaardigheid een civiel effect heeft, moet erover gewaakt wor-

Vanderpoorten

den dat de aanvragen op een ernstige wijze gebeuren. De geldende besluiten vermelden trouwens expliciet dat studies, waarvan het peil van de vorming niet ten minste gelijk is aan dat van gelijkwaardige Belgische studies, niet mogen worden erkend. Het beschikken over officiële studiebewijzen is een efficiënt middel om dit tegen te gaan en vermijdt dure investeringen in fraudebestrijding. Een toekomstig systeem van erkenning van elders en eerder verworven kwalificaties, respectievelijk competenties, zal wellicht het herbekijken van de gelijkwaardigheidsprocedure noodzaken. Daar wordt momenteel volop aan gewerkt. Voor het hoger onderwijs gelden twee besluiten van de Vlaamse regering, namelijk dat van 14 oktober 1992 en dat van 10 juni 1997.

Binnen de administratie Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek is een erkenningscel werkzaam, namelijk Naric Vlaanderen, waarbij Naric staat voor National Academic & Professional Recognition Information Centre. Deze cel maakt deel uit van het Naric Netwerk, een in 1984 opgericht initiatief van de Europese Commissie dat de erkenning van diploma's en studieperiodes in de lidstaten van de Europese Economische Ruimte wil bevorderen. Naric Vlaanderen verzorgt de academische erkenningsprocedure en vraagt ten minste twee adviezen van evenveel instellingen voor hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap, vooraleer een beslissing te nemen. Een eventuele erkenning van gelijkwaardigheid gebeurt onder de vorm van een ministerieel gelijkwaardigheidsbesluit. De Vlaamse hogeronderwijsinstellingen hebben wettelijk 40 dagen de tijd om een advies te formuleren. In 2001 was de gemiddelde afhandelingstermijn 2,5 maanden. Behoudens enkele uitzonderlijke gevallen loopt de procedure momenteel vlot en zorgvuldig.

Om een buitenlandse opleiding degelijk te kunnen toetsen aan de erkenningscriteria vragen de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen de volgende documenten : het diploma in de originele taal ; het programma, dus een overzicht van de vakken, de stages, de beoordelingen, de studieomvang en een beknopte inhoud van de vakken, alsook de scripties. Uit een recente bevraging door Naric Vlaanderen over de samenstelling van het erkenningsdossier blijkt zeer duidelijk dat de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen elk opgesomd document noodzakelijk blijven vinden voor het opmaken van een beoordeling. Tevens remt deze samenstelling fraude af. Bijkomende anti-fraudemaatregelen, die

de procedure sterk zouden bemoeilijken, zijn hierdoor momenteel overbodig.

In tegenstelling tot vele andere buitenlandse evaluerende instanties vraagt Naric Vlaanderen de volgende documenten niet : de verblijfs- of werkvergunning ; een bewijs van kennis van één van de landstalen ; de originele documenten en het Apostille van Den Haag. Dit betekent dus dat we minder vragen dan bepaalde andere Europese landen.

Wat de procedure zelf betreft, neemt de administratie Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek de kosten voor het dossierbeheer en de uitvoering van de procedure op zich. De aanvrager hoeft dus geen vergoeding te betalen. Indien Naric Vlaanderen over precedenten beschikt, kan de administratie de adviesfase overslaan en dus de aanvragen sneller afhandelen. Indien Naric Vlaanderen beschikt over een algemene erkenning van een bepaald diploma, dan wordt de individuele erkenning onmiddellijk op automatische basis toegekend. Ontbreken er documenten in het dossier omwille van de specifieke situatie van de aanvrager – bijvoorbeeld een oorlogsvluchteling – dan kunnen de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen de aanvrager uitnodigen voor een verkennend gesprek om de lacunes verder te verduidelijken.

In het nieuwe structuurdecreet dat het Vlaams hoger onderwijs hervormt in overeenstemming met de Europese Bolognaverklaring en door de Vlaamse regering is goedgekeurd, worden voor de erkenningen in Vlaanderen de principes van de Lisbon Recognition Convention gehanteerd. Het structuurdecreet stelt dat de Vlaamse regering een procedure voor erkenning zal uitwerken. De Vlaamse regering zal van de gelegenheid gebruik maken om te trachten de procedures nog verder te vereenvoudigen. In ieder geval zal worden gestreefd naar de uitbreiding van de algemene erkenningen binnen de Europese hogeronderwijsruimte.

Dan wil ik het hebben over het volwassenenonderwijs. Daarvoor geldt eveneens een koninklijk besluit, ditmaal van 1971. De in te dienen stukken zijn ook weer studiebewijzen en informatie over de inhoud van de opleiding. Dat loopt allemaal een beetje parallel met het vorige. Eensluitende afschriften van documenten zijn ook hier voldoende.

Het advies wordt ook hier weer geleverd door de onderwijsinspectie, maar dan die van het volwassenenonderwijs. De inspectie vergelijkt de aangeleverde informatie met de bestaande Vlaamse opleidingen.

Vanderpoorten

Als een dossier volledig is, bedraagt de gemiddelde afhandelingstermijn ook weer een maand. De afdeling volwassenenonderwijs wijst erop dat de meeste ingediende dossiers onvoldoende inhoudelijk gestoffeerd zijn en dat het antwoord op een vraag om verdere verduidelijking lang op zich laat wachten en in verscheidene gevallen helemaal niet wordt beantwoord. Wat het volwassenenonderwijs betreft, doen zich dus toch wel meer onduidelijkheden voor dan op de andere niveaus.

Dan wil ik het hebben over het deeltijds kunstonderwijs. Ook voor het deeltijds kunstonderwijs geldt een koninklijk besluit, dit keer van 1973. Aangezien de getuigschriften uit het deeltijds kunstonderwijs geen civiel effect hebben, noch wat de toegang tot bepaalde onderwijsvormen betreft, noch wat de toelating tot bepaalde beroepsgroepen betreft, is het aantal aanvragen tot gelijkwaardigheid met een dergelijk getuigschrift uiterst miniem. De laatste aanvraag dateert zelfs van 1997.

Eventuele vragen tot gelijkwaardigheid met betrekking tot het kunstonderwijs met een voltijds leerplan worden door de administratie behandeld op dezelfde wijze als een aanvraag op het niveau van het secundair, respectievelijk hoger onderwijs.

In het algemeen kan worden vastgesteld dat de aanvrager een belangrijke impact heeft op de snelheid waarmee zijn aanvraag kan worden behandeld. Als dossiers goed gedocumenteerd zijn, is de advies- en beslissingsfase toch vrij kort. Ik wijs er nogmaals op dat de bestaande procedure het nemen van dure fraudebestrijdende maatregelen vermijdt.

Tot slot wens ik op te merken dat in Vlaanderen de kosten van de procedure worden gedragen door de overheid en dat het onderzoek van gelijkwaardigheidsaanvragen louter op objectieve onderwijskundige gronden gebeurt. In tegenstelling tot wat in het buitenland vaak het geval is, spelen noch de intenties van de aanvrager noch enige protectionistische overwegingen een rol.

U vroeg zich ook af op welke manier en door wie uiteindelijk zal worden beslist over het aspect 'eerder verworven competenties'. De bestaande procedures inzake diplomagelijkschakeling zijn een vorm van erkenning voor eerder verworven kwalificaties. Wat het erkennen en waarderen van eerder verworven competenties betreft, heeft het Viona-onderzoek over de praktijk en ontwikkelingen aan-

getoond dat er in Vlaanderen in de praktijk reeds waardevolle aanzetten tot EVC bestaan.

Zo zijn in het volwassenenonderwijs vrijstellingen mogelijk indien de betrokkene kan aantonen reeds over een deel van de competenties te beschikken. Dat staat in het decreet volwassenenonderwijs van 1999. De competenties kunnen in principe zowel op basis van reeds gevolgde opleidingen als op basis van werkervaring worden aangetoond. De directie van de school voor volwassenenonderwijs in kwestie neemt autonoom de beslissing om vrijstellingen van modules te verlenen en maakt hiervan een schriftelijk verslag. Er is geen verdere specificatie inzake procedures of criteria voor het toekennen van vrijstellingen. De gevolgde procedure verschilt daarom van school tot school.

In het onderwijs moet men als leerkracht normaal gezien beschikken over een voldoende of vereist geacht bekwaamheidsbewijs. Dit bestaat uit een basisdiploma op een vastgesteld niveau en een bewijs van pedagogische bekwaamheid. De regelgeving laat in het technisch en beroepssecundair onderwijs en in het volwassenenonderwijs toe dat mensen die beschikken over een basisdiploma van een lager dan het vastgestelde niveau, toch les kunnen geven als praktijkleraar, indien zij – naargelang het geval – 3, 6 of 9 jaar nuttige beroepservaring kunnen aantonen. De inspectie oordeelt of de beroepservaring relevant is. Hiervoor zijn centraal geen criteria opgelegd. Door het inbrengen van deze nuttige ervaring kan een kandidaat-leerkracht toch een vereist geacht bekwaamheidsbewijs bekomen, waardoor hij/zij in aanmerking komt voor een vaste benoeming.

In het geval van hoger onderwijs houden de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen in hun advies aan Naric-Vlaanderen rekening met relevante beroepservaring en extra opleidingen. Heel vaak worden op die manier opleidingstekorten, die werden vastgesteld tijdens de vergelijking van het buitenlands studieprogramma met het Vlaams hogeronderwijsprogramma, gecompenseerd. Eerder verworven competenties vormen dus nu reeds een belangrijke overweging bij het nemen van een besluit over de gelijkwaardigheid.

Tijdens de opleiding kunnen de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen studieduurverkortingen en vrijstellingen verlenen op basis van eerder verworven competenties. Knelpunten bij deze praktijken zijn het ad-hocaspect van EVC in Vlaanderen, samen met het gebrek aan gemeenschappelijke standaarden, een gemeenschappelijk begrippenkader en transparante procedures of criteria. Een tweede

Vanderpoorten

knelpunt is het gebrek aan registratiegegevens, waardoor monitoring niet mogelijk is, en dus ook geen geïntegreerd beleid. Algemeen zal, binnen een toekomstig systeem van erkenning van elders verworven kwalificaties respectievelijk competenties, een evaluatie van de bestaande procedures wellicht noodzakelijk zijn.

Het is hierbij noodzakelijk het onderscheid te maken tussen het vaststellen en registreren van eerder of elders verworven competenties en het waarderen ervan in termen van vrijstellingen, diploma's of civiele effecten. Het vaststellen van competenties vereist een zeer specifieke expertise. Onafhankelijk van de concrete institutionele en procedurele setting, is het voor de individuele aanvrager van belang dat de objectiviteit en onafhankelijkheid van een dergelijke vaststelling is gegarandeerd. Hetzelfde geldt voor de uiteindelijke erkenning ervan. Ongelijke toepassing van bepaalde principes en/of procedures moet worden vermeden.

Op 22 maart 2002 keurde de Vlaamse regering het advies van de werkgroep EVC goed. Dit advies staat in de door de administratie Werkgelegenheid gepubliceerde nota 'Ruim baan voor competenties. Advies voor een model van (h)erkenning van verworven competenties in Vlaanderen : beleidsconcept en aanzet tot operationalisering'. Het advies reikt bouwstenen aan voor een model van erkenning van verworven competenties. Zo formuleert de adviesnota ook een aantal aanbevelingen over een institutioneel kader voor EVC, dat er als volgt zou kunnen uitzien. Ik noem een aantal elementen op. Begeleidings- en beoordelingsinstanties die een EVC-procedure uitvoeren worden erkend aan de hand van erkenningsvoorwaarden, waaronder een gedragscode en professionele deskundigheid. Onafhankelijke begeleiding, beoordeling en erkenning zijn noodzakelijk voor de objectiviteit van een EVC-systeem en de bescherming van de privacy. Onafhankelijke begeleiding, beoordeling en erkenning vinden niet noodzakelijk in aparte organisaties plaats en kunnen dus ook binnen eenzelfde organisatie plaatsvinden. Belangrijke argumenten hiervoor zijn de toegankelijkheid, eenvoud en transparantie in de procedure voor het individu. Erkenning en certificering gebeuren door een instantie die aan officiële voorwaarden voldoet : een opleidingsinstantie gemachtigd voor het uitreiken van studiebewijzen of een geaccrediteerde beoordelingsinstantie. Toezicht en controle zijn taken van de overheid.

De doelstelling van een geïntegreerd model van erkenning en waardering van EVC is de verhoging van de persoonlijke ontwikkeling en van de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt en in de samenleving. Het gaat hierbij om alle burgers, zonder doelgroepbeperking. Het model van EVC is er dus niet alleen voor werknemers en werkzoekenden, maar tevens voor zelfstandigen, vrijwilligers, ongekwalificeerde schoolverlaters, nieuwkomers, herintreders enzovoort. Non-discriminatie, gelijke kansen en maatschappelijke integratie zijn dan ook belangrijke aandachtspunten binnen het EVC-concept, zowel inzake inhoud en procedure als inzake methodieken en instrumenten.

Om aan het concept van EVC verder gestalte te geven, zijn concrete pilootprojecten en initiatieven nodig. Sinds januari 2003 zijn op initiatief van de Vlaamse regering vijf projecten gestart die zo veel mogelijk rekening houden met de principes die werden uitgewerkt in de adviesnota. De projecten spitsen zich toe op een van de volgende doelgroepen en/of projectdomeinen : de publieke en privé-zorgsector, de lerarenopleiding en de toegang tot het lerarenberoep, inburgering van nieuw- en oudkomers, professionalisering van de toeristische sector en in het bijzonder van het beroep van reisleider en gids, en ten slotte laaggeletterden, jongeren zonder startkwalificaties en jongeren die ongekwalificeerd de schoolbanken hebben verlaten.

Vertrekkende van de ervaringen uit de projecten zal tegen december 2003 een evaluatie ten behoeve van de Vlaamse regering worden uitgewerkt, op basis waarvan het EVC-beleidskader verder zal worden uitgewerkt.

Ik denk dat er weinig onderwerpen zijn in de actuele onderwijsproblematiek die zo gemakkelijk worden gelanceerd als elders verworven competenties en kwalificaties, maar zo moeilijk en omslachtig zijn om in de praktijk om te zetten. De ervaringen zijn namelijk voor iedereen verschillend, maar toch moet er een algemeen kader bestaan waarin men ook individueel moet kunnen werken. Het is zeer boeiend om daarmee bezig te zijn, maar het is niet zo eenvoudig om hiervoor een aantal regels uit te werken.

De voorzitter : Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mijnheer de voorzitter, ik ga niet aan de minister vragen om mij dat nog eens uit te leggen, maar het antwoord verdient, wat mij betreft, toch wel een tweede lezing. Ik ben dus blij dat we het uitgebreide antwoord ook op papier

Heeren

hebben gekregen en dat ik het allemaal nog eens aandachtig kan lezen.

Ik weet niet of ik u goed heb begrepen wat de procedures betreft, mevrouw de minister. Klopt het dat u zegt dat mensen vaak het gevoel hebben dat procedures heel lang duren, terwijl de administratie zegt dat dat vrij beperkt kan zijn en dat het grote probleem erin bestaat dat mensen blijkbaar niet onmiddellijk de juiste documenten meegeven? Is daarvoor dan geen taak weggelegd voor de onthaalbureaus? Moeten zij de mensen dan niet beter begeleiden? Het probleem doet zich namelijk niet zozeer voor bij mensen die onze taal machtig zijn, maar vooral bij nieuwkomers. Het zijn vooral de nieuwkomers die niet uit Europa komen die ontzettend veel problemen hebben om al die documenten weg te leggen. Mijn vraag is wie de taak heeft om hen hiermee te begeleiden. Men zegt wel dat de procedure binnen de maand kan worden afgewerkt.

Ik kan me wel inbeelden dat het bijvoorbeeld voor iemand uit Rusland niet zo evident is om bepaalde formulieren van een administratie of een ministerie vast te krijgen. Als we geen ondersteuning bieden, zullen die nieuwkomers het dus vaak heel moeilijk hebben.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik denk dat u gelijk hebt. De onthaalbureaus zullen zeker een taak hebben in verband met nieuwkomers, omdat zij meer dan anderen met bepaalde problemen worden geconfronteerd. Een instelling kan via een gesprek natuurlijk altijd nagaan wat ze al hebben verworven en wat niet. Voor de nieuwkomers is er natuurlijk ook nog het specifieke taalprobleem.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het werken met wachtlijsten in het stedelijk basisonderwijs te Gent

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Grouwels tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het werken met wachtlijsten in het stedelijk basisonderwijs te Gent.

Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in De Standaard van 26 december 2002 konden we lezen dat de stad Gent de intentie had om vanaf het schooljaar 2003-2004 een inschrijvingsbeleid te voeren in het gewoon stedelijk basisonderwijs. Aan de hand van bepaalde criteria zouden bepaalde leerlingen voorrang krijgen. Er zou worden gewerkt met wachtlijsten. Het gaat om een voorstel van de Gentse schepen van Onderwijs, mevrouw Van den Bossche.

Mevrouw de minister, na een negatieve reactie van uw administratie heeft de schepen van Onderwijs het voorstel overgemaakt aan het Gentse LOP. Het viel op dat op veel plaatsen in Vlaanderen zeer positief werd gereageerd op het voorstel. Het werd sociaal en realistisch genoemd. Rekening houden met de wens van ouders om hun kinderen allemaal in dezelfde school les te laten volgen en om hun kinderen in de buurtschool les te laten volgen, wordt als logisch beschouwd. In Brussel heeft men natuurlijk ook onmiddellijk de oren gespitst en gezegd dat op die manier een oplossing kan worden gecreëerd voor het feit dat op dit ogenblik Nederlandstalige kinderen geen garantie kan worden geboden op een inschrijving in het Brussels Nederlandstalig onderwijs.

In het gelijkkekansendecreet staat het absolute inschrijvingsrecht voor de ouders. De inschrijvingsplicht maakt het de scholen onmogelijk om een inschrijvingsbeleid op maat van de school en in overeenstemming met het pedagogisch project te voeren.

Een inschrijvingsbeleid is zeker voor multiculturele scholen een overlevingsstrategie. Ze kunnen op die manier een evenwicht bewaren in de plaats van te evolueren tot concentratiescholen. Scholen met kwetsbare populaties en scholen in zones met complexe taalsituaties zijn vragende partij voor een uitgebalanceerd inschrijvingsbeleid dat eventueel gepaard gaat met een systeem van wachtlijsten. Die scholen zijn ervan overtuigd dat ze enkel op die manier al hun leerlingen gelijke kansen kunnen bieden.

Mevrouw de minister, uit de hele discussie over het Gentse voorstel is duidelijk geworden dat verschillende onderwijsjuristen menen dat werken met wachtlijsten niet ingaat tegen de geest van het decreet. Wat is uw mening over het voorstel van de Gentse schepen voor Onderwijs? Bent u van mening dat een inschrijvingsbeleid afbreuk doet aan

Grouwels

het decreetaal verankerd en absoluut inschrijvingsrecht? Indien u op de vorige vraag negatief antwoordt, kunnen andere scholen dan ook werken met een inschrijvingsbeleid en met wachtlijsten op basis van bepaalde criteria? Is het mogelijk om daarover bepaalde afspraken te maken binnen het LOP?

Scholen kunnen leerlingen weigeren als ze volzet zijn. Moeten we dan de schoolcapaciteit in het geheel bekijken of kunnen scholen ook leerlingen weigeren op basis van de klascapaciteit? Ik geef een concreet voorbeeld: kan een school die geen kansarmen onder de leerlingen heeft, maar bijvoorbeeld wordt geconfronteerd met een zeer grote instroom in de eerste kleuterklas en geen mogelijkheid heeft om klaslokalen bij te creëren, een limiet hanteren voor die eerste kleuterklas? Veel scholen worstelen met dergelijke vragen.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit me aan bij mevrouw Grouwels, niet omdat het gaat om een voorstel van een sp-a-schepen, maar omdat de discussie rechtstreeks te maken heeft met het gelijkekansen-decreet. De sp-a-fractie vindt dat decreet dat we vorig jaar hebben goedgekeurd, enorm belangrijk.

Het gelijkekansen-decreet biedt heel veel instrumenten aan om gelijke kansen te realiseren. Ik denk aan het inschrijvingsrecht, de doorverwijzingsmogelijkheden, het LOP, het geïntegreerd ondersteuningsaanbod en de commissie die zich bezighoudt met de leerlingenrechten. Ik denk dat het echt belangrijk is dat al die instrumenten optimaal worden benut om gelijke kansen te realiseren.

We hebben hier nu een discussie over het optimaal spreidingsbeleid die voortvloeit uit verschillende interpretaties van het gelijkekansen-decreet. We moeten eens nagaan wat de geest van het decreet juist is, al denk ik dat die duidelijk is. We zijn het erover eens: het realiseren van gelijke onderwijskansen moest en moet nog steeds primeren. Precies om die gelijke onderwijskansen enige kans op succes te bieden, is in het decreet een inschrijvingsrecht ingevoerd. Dat is een middel om gelijke kansen te realiseren, en geen doel. Dus kan ik het niet anders interpreteren dan dat dit inschrijvingsrecht niet absoluut is, vermits het een middel is, en precies daarvoor is in het decreet de mogelijkheid van doorverwijzing ingeschreven. Dat is een afwijking

van het principieel inschrijvingsrecht omwille van de realisatie van een evenwichtige schoolpopulatie.

Het voorstel van de Gentse schepen van Onderwijs voor het invoeren van wachtlijsten in het gewoon basisonderwijs is in beperkte mate aanvaardbaar. Ik denk hiervoor twee belangrijke redenen te kunnen aanhalen. Ten eerste is er de vaststelling dat in Gent, maar ongetwijfeld ook in andere grote steden, bepaalde scholen eenzijdig rekruteren bij hoger opgeleide ouders die bovendien meestal niet in de onmiddellijke nabijheid van de scholen wonen. Het gevolg is dat in die scholen vaak de vraag tot inschrijving veel groter is dan de eigenlijke capaciteit en er wachtlijsten ontstaan.

Een tweede reden is de onmiddellijke inschrijving na een aanvaarding van het schoolreglement en het pedagogisch project. Dat komt neer op het principe 'wie eerst komt, eerst maalt'. Het betekent dat het recht van de sterkste en eigenlijk ook het recht van de snelste zal primeren. We zien vaak dat ouders van kansarme kinderen zich later inschrijven. Dit betekent dat een correctie van de eenzijdige samenstelling niet mogelijk is. Precies dat was nu net de doelstelling van het decreet op de gelijke onderwijskansen.

De stad Gent wil effectief een bijdrage leveren aan het gelijkekansenbeleid. Precies hiervoor wil ze het inschrijvingsbeleid aanpassen. Het is daarstraks al even toegelicht en we kennen het allemaal uit de pers, daarom heeft het weinig zin het nog eens toe te lichten. Het komt in elk geval neer op een beperking van de inschrijvingen in de tijd en in aantal. Ik denk dat wanneer we dit voorstel in de praktijk zouden omzetten, een homogeen publiek in de school wordt vermeden en dat voorkomen wordt dat kinderen van hogeschoolden van buiten de stad de scholen in Gent volledig doen vollopen, zodat kansarme kinderen uit de buurt geen kans meer krijgen om daar school te lopen.

Naar aanleiding van deze discussie, heb ik het decreet op de gelijke onderwijskansen er nog eens op nagelezen. Ik heb vastgesteld dat het decreet niet uitdrukkelijk in de mogelijkheid voorziet van een voorstel zoals het is uitgewerkt in Gent, maar de keerzijde is ook waar: het sluit het evenmin uit. Het decreet bepaalt geen verbod op wachtlijsten. Een onmiddellijke inschrijving na een aanvaarding van het schoolreglement en het pedagogisch project staat evenmin in het decreet. Het decreet vermeldt ook niet dat wie zich eerst aanbiedt, ook het eerst moet worden ingeschreven.

Claes

Verder heb ik het advies gelezen van het Interfacultair Centrum voor Onderwijsrecht, dat geraadpleegd werd door de stad Gent. Het bevestigt met een heel aantal argumenten het standpunt van de stad Gent. Het stelt in de eerste plaats uitdrukkelijk dat het niet duidelijk is hoe de verhouding van het artikel 3.4 van het decreet kan worden bereikt indien men geen zicht heeft op al de aanmeldingen en de verhoudingen van de leerlingengroepen. Het zegt ten tweede dat het louter toepassen van het principe 'wie eerst komt, eerst maalt' volledig haaks staat op het beleid dat is afgestemd op een optimale spreiding van de schoolpopulatie. Ten derde zegt het over de wachtlijsten, waar men weliswaar voorzichtig mee moet zijn omdat het gevaar inhoudt, dat men een bepaalde selectieprocedure moet doorvoeren. Wanneer ik dit toets aan het voorstel van Gent, zie ik dat dit een objectieve selectieprocedure doorvoert zodat ook aan dat argument van het Interfacultair Centrum voor Onderwijsrecht is voldaan. Daarom, mevrouw de minister, durf ik u vandaag oproepen om de autonomie van de schoolbesturen, waar u toch wel voorstander van bent, te respecteren om zo een gelijkheidskansenbeleid in de geest van het decreet gestalte te kunnen geven.

De heer Nicaise van het HIVA heeft in de commissie voor Onderwijs al meermaals zijn visie over een gelijkheidskansenbeleid gegeven en die sluit volledig aan bij het standpunt van Gent. Daarenboven heeft de heer Nicaise vorige week vrijdag tijdens het ICOR-congres over het leerlingenstatuut uitdrukkelijk gesteld dat hij het initiatief van de stad Gent bijzonder boeiend vond en dat hij eigenlijk niet goed begreep waarom u er onmiddellijk afwijzend op reageerde.

Hoe dan ook, ik hoop dat ik een verduidelijking heb kunnen geven omtrent de goede bedoelingen van de stad Gent. Begrijp me niet verkeerd, mevrouw de minister, ik ben ook overtuigd van uw goede bedoelingen, maar ik hoop dat u de stad Gent de kans geeft om met haar genuanceerd inschrijvingsrecht een bijdrage te leveren aan een effectief gelijkheidskansenbeleid.

Ik wil u daarom twee bijkomende vragen stellen. Bent u bereid om in uw omzendbrief aan scholen het decreet niet-beperkend te interpreteren en zodoende niet langer te spreken van een automatische inschrijving, van een verbod op wachtlijsten en van een verbod om te werken met andere criteria dan de chronologie? Bent u bereid om in de brochure aan de ouders te verduidelijken dat het

principe van de gelijke kansen primeert en dat indien ouders zich benadeeld voelen, zij een beroep kunnen doen op de daarvoor speciaal voorziene procedure in het decreet op de gelijke onderwijskansen?

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Ik wil graag bij deze niet onbelangrijke vraag om uitleg aansluiten. Ik ben ervan overtuigd dat de komende weken en maanden steeds meer zal blijken dat het gelijkheidskansen-decreet in zijn toepassing op het terrein leidt tot een aantal fricties, die, wanneer ze niet opgelost worden, spanningen zullen oproepen of zelfs iets onmenselijks zullen krijgen. Ik geef een voorbeeld. Het is toch onmenselijk dat broers en zussen, of kinderen van personeel, niet samen les kunnen volgen in dezelfde school. Beeld u in dat een situatie zou ontstaan waarbij een ouder naar twee of naar drie scholen moet rijden om zijn kinderen af te zetten. Dit is aberrant, en dat kan uw bedoeling niet zijn, maar het is een praktijk die zich hoe dan ook kan voordoen.

Nu reeds zijn er verschillende scholen, die me daarover contacteren. Ik krijg nu reeds aanduidingen dat zich bij de toepassing hoe dan ook problemen zullen stellen. De eerstkomende weken en maanden zal er een grote waakzaamheid nodig zijn. Het zal bovendien absoluut nodig zijn dat we bij het begin van het schooljaar, een en ander evalueren. We zullen de eerste weken van het volgend parlementair jaar moeten nagaan wat de toepassing van dit decreet concreet heeft betekend op het terrein. Dat is dus een brede zorg die ik heel uitdrukkelijk bevestig.

Ik kom nu terug op de situatie in Gent. Er bestaat in het Latijn een spreuk : *summum jus est summa injuria*. Dat betekent dat een doorgedreven recht kan leiden tot een zeer hoge graad van onrechtvaardigheid. Met andere woorden, het is mogelijk dat men komt tot een zeer restrictieve toepassing, die formeel wel juist is, maar toch niet meer het doel bereikt. De kern van elk recht is uiteraard het creëren van gerechtigheid of het creëren van situaties waarin mensen tot hun recht kunnen komen.

Dat is het probleem waar we vandaag voor staan omdat hier die bepaalde regel is ingeschreven. We hebben dat inderdaad gesteund, met overtuiging zelfs, tegen alle verdachtmakingen in dat we dat niet zouden willen. Dat de katholieke scholen zich zouden willen afscheuren : daar is niets van aan. Het volgende is echter wel waar. Wanneer u de scholen niet toelaat en geen ruimte geeft om een

Martens

eigen instroombeleid te voeren, dan zult u eigenlijk niet altijd het doel bereiken dat u wilt bereiken of dan zult u het in elk geval minder goed bereiken.

Eigenlijk zou u bijna de gedragscode moeten hanteren die ook Europa hanteert. Als er daar een richtlijn wordt gegeven, dan is dat wat men minstens moet doen. Het kan niet zijn dat men leerlingen uitsluit op basis van geloofsovertuiging, geslacht, gaardheid of religieuze overtuiging. Dat is een doelstelling die we voluit steunen. Er zijn echter diegenen die zeggen dat ze meer willen dan 'niet uitsluiten' en dat ze ervoor willen zorgen dat men komt tot een populatie waarin die diversiteit uitdrukkelijk aanwezig kan zijn. Die mensen kan men er toch niet van weerhouden om dat te doen? Juist daar toont zich en manifesteert zich ook een stuk van de eigenheid van een pedagogisch project en van een eigen visie die een school heeft ten aanzien van wat ze met die school wil aanbieden in de samenleving.

Ik sluit me heel graag aan bij het hier gevoerde pleidooi. Ik ken de Brusselse situatie niet, want dat heeft een eigen dimensie. Daar is er de problematiek van de taal. Mevrouw Grouwels kent dat probleem zeer goed. Daar zal ik dus niets aan toevoegen. Als het echter gaat over de brede problematiek, zoals onder meer ook door mevrouw Claes is benadrukt en zoals het probleem is gesteld ten aanzien van Gent, dan wil ik uitdrukkelijk vragen dat u hier aandacht hebt voor de inspanning van iemand die op een moedige manier probeert dit beleid te verruimen.

Het gemakkelijkste is om te zeggen dat men de regel toepast, waarbij er een blind soort mechanisme speelt: wie zich eerst aanmeldt, wordt eerst bediend. Dat is een blind mechanisme. Ik zeg dat niet aan u als persoon. U bent beter dan de ideologie die de liberalen politiek soms voorstaan. Neem dat zeker dus niet persoonlijk. Een liberale politieke ideologie heeft echter wel eens de neiging om oplossingen te vinden in procedures. Ik zou daar uitvoerig over kunnen uitweiden, maar ik zal dat nu niet doen.

Duidelijk is echter dat procedures ook een eigen beperktheid hebben en dat ze nooit in de plaats kunnen komen van de eigen menselijke interactie en creativiteit. Die ruimte wordt hier weggenomen, maar ze is juist nodig om datgene te doen wat men moet doen. Hier wordt een stuk voluntarisme betoond en dreigt men de ruimte voor het voluntarisme terzake weg te nemen.

Ik vind het een zeer moedige beslissing. Veel scholen zouden dat beleid niet durven te voeren. Dat is immers een uitdrukkelijke keuze. U verbiedt iets. Hier zegt men echter niet alleen: 'In dit geval gaan we ons niet alleen houden op de lijn van wat verboden is. Neen, we gaan ons positief engageren.' Ik vind dat u die ruimte eigenlijk zou moeten creëren. Dat zou ook voor u pleiten.

Dat betekent niet dat wat in Gent is, in alle onderdelen perfect in orde is. Dat is niet zo. Ook daar zitten er een aantal zwakheden in. Ik heb echter begrepen dat er bereidheid is om op dat punt met u een gesprek te voeren en een en ander bij te sturen.

Ik pleit er uitdrukkelijk voor om deze discussie, die nog ten dele hangende is, een oplossing te geven waarbij vooral – zwakke en kwetsbare – kinderen hun kansen zouden krijgen. Er moet dus steun worden gegeven aan degenen die daar zo uitdrukkelijk en volutaristisch voor durven te kiezen.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil me hierbij kort aansluiten. Het is natuurlijk nog bijzonder vroeg om nu al over de uitvoering van het decreet dingen te gaan zeggen. We moeten nog wat ruimte bieden voor de implementatie ervan. Hoe loopt dit? Loopt er eventueel wat verkeerd? We moeten ook de moed hebben om dingen bij te sturen. Dat zal misschien met dit punt zijn en misschien ook met andere punten van het decreet. Ik pleit ervoor om eerst het decreet zijn uitvoering te laten hebben vooraleer we te vroeg evalueren en ingrijpen.

Mevrouw de minister, dat uitgebalanceerde inschrijvingsbeleid vind ik ook enigszins gevaarlijk in die zin dat men daarmee natuurlijk heel het decreet kan ondergraven. Mijn vraag is dan ook hoe u staat tegenover dat uitgebalanceerde inschrijvingsbeleid. Men spreekt over de geest van het decreet. We weten echter allemaal dat we met de geest van iets bijzonder moeten opletten. Men kan dat op verschillende manieren interpreteren.

De heer Luc Martens : Wat bedoelt u met het gevaar van dat uitgebalanceerde inschrijvingsbeleid? Ik begrijp dat niet. Waarin zitten die gevaren? Leg dat eens uit zodat ik het begrijp.

De heer Frans Ramon : Met een uitgebalanceerd inschrijvingsbeleid zou men een aantal zaken weer kunnen inbrengen.

De heer Luc Martens : Kunt u eens een voorbeeld geven ?

De heer Frans Ramon : Ik denk aan die mix van de schoolpopulatie.

De heer Luc Martens : Daar is het decreet voor.

De heer Frans Ramon : Er zijn in het decreet doorverwijzingsmogelijkheden ingeschreven.

De heer Luc Martens : Inderdaad.

De heer Frans Ramon : Daar wordt dus toch al voor een stuk aan tegemoetgekomen.

De heer Luc Martens : Neen.

De voorzitter : Mijnheer Martens, ik heb de indruk dat de heer Ramon niet wil dat er iets wordt teruggeschreefd.

De heer Frans Ramon : Neen, als het nodig is, moet men inderdaad dingen terugschreeven. Men mag niet blind zijn voor de realiteit. Ik wil gewoon het volgende aangeven. Met een uitgebalanceerd inschrijvingsbeleid moet men goed nadenken of men alles niet opnieuw op de helling gaat zetten. Dat is een gevaar dat ik zie. Ik wil gewoon aan de minister vragen hoe zij daartegenover staat.

Ik vind ook dat er een aantal bezorgdheden zijn geuit waar we niet langs kunnen. Met kinderen van eenzelfde familie moet men op een redelijke manier omgaan of om kunnen gaan. Men kan drie kinderen niet in drie verschillende scholen gaan inschrijven. Als dit zich voordoet, welke oplossingen hebben we dan ?

Hetzelfde geldt voor een kind school te laten lopen in zijn buurt. Ook dat is een gevoelig punt. We pleiten allemaal voor de school dichtbij waar het kind woont. Dit zijn problemen die zich kunnen voordoen. We moeten daar in alle redelijkheid over na durven te denken. Daarom wil ik dit aan de minister voorleggen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik vind dat de heer Ramon inderdaad een verstandige opmerking heeft gemaakt. Ik zal echter eerst ingaan op de concrete vragen van mevrouw Grouwels. Aansluitend zal ik nog ingaan op een aantal zaken die de andere sprekers hebben aangehaald.

Ik zal eerst even een overzicht geven van de aankondigingen naar aanleiding van vergaderingen en beslissingen die genomen zouden worden in het Gentse schepencollege, in de gemeenteraad, enzovoort.

Tijdens de kerstvakantie kwamen we via de media in kennis van het besluit van het college van burgemeester en schepenen van de stad Gent betreffende de regels bij het hanteren van wachtlijsten voor het stedelijk gewoon basisonderwijs. Op dat ogenblik heb ik niet gereageerd op de berichtgeving omdat ik wenste dat deze beslissing en het advies dat de Gentse onderwijsschepen vooraf had ingewonnen bij het Interuniversitair Centrum voor Onderwijsrecht, onderzocht zouden worden.

Naar aanleiding van het verschijnen van de omzendbrieven over het luik recht op inschrijving en de rechtsbescherming van leerlingen via de lokale overlegplatforms en de commissie inzake leerlingrechten op 21 januari 2003, heb ik reeds duidelijk gesteld dat het voeren van een inschrijvingsbeleid en het instellen van wachtlijsten niet in overeenstemming is met de bepalingen van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen I. Men kan dat betreuren, maar het is wel zo.

Belangrijk in het dossier is dat de stad Gent voor al haar basisscholen – en voor de ASO-scholen van het secundair onderwijs – een maximum inzake opnamecapaciteit heeft bepaald. Voor heel wat scholen ligt deze maximumcapaciteit boven het huidige leerlingenaantal. Voor andere scholen is dit niet het geval en is er dus weinig marge.

Vanuit de vaststelling dat vaak deze laatste scholen eenzijdig rekruteren uit milieus van hoger opgeleide ouders, vaak niet uit de buurt van de school, wil de stad Gent de inschrijvingen beïnvloeden door vanaf het bereiken van 80 percent van de maximumcapaciteit wachtlijsten te hanteren. De wachtlijsten betreffen broers en zussen, leerlingen die aan de gelijkekansenindicatoren voldoen, kinderen uit de buurt en anderen. De leerlingen worden volgens het moment van aanmelding op de wachtlijsten genoteerd. Het probleem is echter dat bij het opvullen van de laatste 20 percent, de verschillende wachtlijsten niet met dezelfde prioriteit worden behandeld.

De argumentatie dat deze werkwijze niet strijdig zou zijn met het decreet gelijke onderwijskansen I wordt in het advies van het ICOR gebaseerd op vooral twee elementen. Ten eerste zou het decreet niet bepalen dat instemming met het pedagogisch project en het schoolreglement ook een onmiddell-

Vanderpoorten

lijke inschrijving betekent. Nochtans stelt artikel 3.1, paragraaf 2, tweede lid van het decreet zeer duidelijk dat de inschrijving genomen wordt na de instemming van de ouders met het pedagogisch project en het schoolreglement. Ouders die ermee akkoord gaan zich op het moment van de aanmelding niet akkoord te verklaren met het project en het reglement, kunnen geen inschrijving claimen. Wanneer ouders wel hun instemming betuigen, laat het decreet niet toe dat het schoolbestuur een kind op een wachtlijst plaatst terwijl een latere effectieve inschrijving niet zeker is.

Doordat er duidelijk wordt gesteld dat een inschrijving opgenomen wordt na de instemming van de ouders met het pedagogisch project en het schoolreglement, houden de bezwaren die ik vandaag in de krant kon lezen, als zou dit decreet gericht zijn tegen de katholieke scholen, geen steek. Het algemeen karakter van het recht op inschrijving verhindert wel dat de inrichtende macht aan de schoolpoort zelf discretionair oordeelt wie al dan niet aan het reglement en het project zal kunnen voldoen. Elke leerling krijgt aldus een faire kans om onderwezen te worden in de pedagogische en onderwijskundige omgeving waarvoor de ouders uitdrukkelijk kiezen.

Ten tweede haalt het ICOR ook zijn argumentatie voor het voeren van een inschrijvingsbeleid uit een passage in het decreet waar sprake is van een door de school vooropgestelde verhouding tussen de leerlingen. Het betreft artikel 4.4 van het decreet. Dit impliceert volgens het ICOR dat een school eerst op basis van de aanmeldingen moet kunnen zien hoe de verhoudingen tussen leerlingen liggen, vooraleer tot een definitieve inschrijving over te gaan. Hiermee suggereert het ICOR dat het toelaatbaar is dat van de wachtlijst de ene leerling wel kan worden ingeschreven, en een andere niet, op voorwaarde dat dit gebeurt op grond van criteria die aansluiten bij de doelstellingen van het decreet, die transparant zijn en die toegepast worden op iedereen die zich in dezelfde omstandigheden bevindt.

Ook dit argument gaat voorbij aan wat in het decreet is bedoeld. De notie van een door de school vooropgestelde verhouding houdt alleen verband met het criterium dat de thuistaal niet het Nederlands is, en niet met andere criteria, en situeert zich in de toepassing niet voor, maar na de inschrijving. Artikel 3.4 maakt het scholen mogelijk om, na de inschrijving en in overleg met de plaatselijke actoren in het lokaal overlegplatform, de schoolpopula-

tie te beïnvloeden op het vlak van de aanwezigheid van leerlingen voor wie de thuistaal niet het Nederlands is. Nogmaals, dit situeert zich na de inschrijving, niet ervoor.

Mijn besluit is dan ook duidelijk. Voorafgaand aan een effectieve inschrijving kan er geen selectie worden gemaakt van leerlingen op wachtlijsten om correcties uit te voeren aan de samenstelling van de leerlingenpopulatie en zodoende bepaalde leerlingverhoudingen in de school te bekomen. In het decreet wordt in artikel 3.5 duidelijk vermeld dat het verloop van de aanmeldingen en inschrijvingen in een school onderworpen zal zijn aan een controle door het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Dit wordt in de circulaire verduidelijkt door aan te geven dat scholen een aanmeldingsregister zullen moeten bijhouden, zodat ze ingeval van weigering omwille van ontoereikende materiële omstandigheden of doordat de school vol is, kunnen aantonen dat elke bijkomende inschrijving consequent werd geweigerd. Hiermee wil ik voorkomen dat na het inroepen van de weigeringsgrond, probleemloos andere leerlingen worden ingeschreven en dat de doorverwijzingsgrond niet wordt ingeroepen ten aanzien van later ingeschreven anderstalige leerlingen.

Desgevallend kan op basis van deze controle een bedrag worden teruggevorderd of ingehouden op de werkingsmiddelen van de school, dit volgens artikel 5.3. Het is dus niet correct te beweren dat ik in geen enkele controle- of sanctiemogelijkheid heb voorzien. Uiteraard kan geen enkele regeling, hoe goed ook bedoeld en uitgewerkt, volledig uitsluiten dat scholen naar sluiptwegen zoeken om het inschrijvingsrecht te omzeilen. Maar ook tegen het ontraden van een inschrijving op basis van bijvoorbeeld het afschrikken van ouders met te hoge kosten of een te hoog studiepeil, worden maatregelen genomen of in het vooruitzicht gesteld.

Het decreet gelijke onderwijskansen I moet samen gelezen worden met twee andere decreten die in voorbereiding zijn, namelijk het participatiedecreet en het decreet betreffende het leerlingenstatuut. Zo zullen ouders voorafgaand aan een inschrijving inzicht moeten krijgen in de door de school aangekende kosten. Zij krijgen bovendien via hun vertegenwoordigers in de schoolraden, in toepassing van het participatiedecreet, instemmingsbevoegdheid over de lijst van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd en over de organisatie van extra-murosactiviteiten en parascolaire activiteiten.

Vanderpoorten

Ook verschillende artikelen in het decreet betreffende het leerlingenstatuut bieden garanties tegen het zwaaien met argumenten, bijvoorbeeld dat er dure kledij nodig is, enzovoort. Indien de in Gent vooropgestelde werkwijze toch wordt gehanteerd, dan zal zich bovendien al gauw de situatie voordoen dat een leerling die op een minder prioritaire wachtlijst staat, niet ingeschreven wordt en een leerling op een meer prioritaire wachtlijst wel, hoewel die zich op een latere datum heeft aangemeld. Op basis van de niet consequente toepassing van het weigeren – alle leerlingen die nog op een wachtlijsten staan bij het bereiken van een maximum capaciteit zullen immers moeten worden geweigerd – zal zo'n dossier er bij de Commissie inzake Leerlingenrechten toe leiden dat het schoolbestuur in het ongelijk wordt gesteld.

Prioriteit geven aan sommige leerlingen bij de inschrijvingsprocedure, ook al is dat gebaseerd op argumenten die stroken met de uitgangspunten van het decreet, kunnen niet, omdat ze de deur openzetten voor prioriteit op basis van criteria die minder met die doelstellingen stroken. Vandaar een gelijke behandeling bij de inschrijving en een strikte omschrijving van de criteria voor weigering en doorverwijzing in het decreet.

Dit dossier toont het belang aan van sensibilisatie van de doelgroepen en een actief beleid van de organisaties die de zwakke doelgroepen vertegenwoordigen, opdat ouders hun kinderen tijdig zouden aanmelden voor inschrijving in de school van hun keuze om zo ten volle gebruik te kunnen maken van hun decretaal recht. In eerste instantie kunnen in het lokaal overlegplatform duidelijke afspraken worden gemaakt met alle scholen op het grondgebied die bij dit decreet gelijke onderwijskansen betrokken zijn. Een net eenzijdig percentages opleggen, kan in geen enkel geval worden goedgekeurd.

Ik betreur ten slotte de teneur in een van de kranten die vandaag een artikel aan dit onderwerp wijden. Iedereen hier aanwezig weet dat het nooit mijn bedoeling is geweest, noch die van de meerderheid die dit decreet heeft goedgekeurd, waar de sp.a toe behoorde, tegen katholieke scholen te ageren.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mevrouw de minister, blijft u nog bij wat u uitdrukkelijk hebt gezegd

in het debat over het decreet, namelijk dat alleen de inschrijving geldt ? U zei in antwoord op mijn vraag uitdrukkelijk : 'Met een aanmeldingslijst wordt geen rekening gehouden. In een aanmelding is niet voorzien in het decreet.' Ik had u gevraagd vanaf welk moment de inschrijving eigenlijk geldt. U zei dat het bepaald wordt door de school zelf. U liet daarbij de opening dat ouders zich voor de inschrijving al kunnen aanmelden. Dat hebt u gezegd, en het staat zwart op wit. Ik neem aan dat het nog steeds geldt, tenzij u het nu anders zegt. Graag duidelijkheid daarover.

U zegt ook dat het lokaal overlegplatform, waarin de scholen van alle netten samen zitten, samen kunnen beslissen voorrang te geven aan bijvoorbeeld broers en zussen of kinderen uit de buurt. In Brussel kan ik me voorstellen dat er in de scholen plaatsen worden vrijgehouden voor Nederlandstalige kinderen. Die vraag leeft trouwens bij alle ouders, ook de anderstalige en allochtone ouders. Iedereen wil heel graag dat er iets meer Nederlandstalige kinderen in de scholen zitten. Zegt u nu dat het LOP daarover kan beslissen ?

Ik zou ook heel graag van u horen of u zelf vindt dat broers en zussen niet in dezelfde school moeten zitten. U wilt daarover niets in uw omzendbrief zetten. Mevrouw de minister, uw administratie heeft heel duidelijk gezegd dat dit niet meer kan. Dat is nieuw, dat is een uitspraak van na het incident in Gent. Hoe denkt u daarover ? Wat doet u met kinderen die pas in de loop van het schooljaar schoolrijp zijn ? De scholen zitten bomvol, overal in Vlaanderen.

Mevrouw de minister, als een school vol is, bekijkt u dat per klas of voor de hele school ?

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, u hebt de voorbije dagen zo graag het woord 'autonomie' gebruikt. Goede voorbeelden daarvan zijn de manier waarop een school haar inschrijvingen organiseert, en de manier waarop een school beter wil doen dan wat het parlement kan definiëren. Het is de eerste keer dat we de toelatingsvoorwaarden in die termen hebben gedefinieerd in het decreet over het basisonderwijs. Nu gaan we een stap verder.

In de voorbije weken en maanden hebben liberalen, groenen en socialisten het katholiek onderwijs herhaaldelijk om de oren geslagen, omdat ze geen allochtone kinderen op school willen. Er werd geantwoord dat dat niet zo is. Mevrouw de minister, dan bent u verbaasd dat het katholiek onderwijs het gevoel heeft dat ze door dat decreet werd be-

Martens

laagd. De bedoeling van het decreet, dat we mee hebben goedgekeurd, is om te verbieden dat kinderen worden uitgesloten. U kunt toch niet verbieden om het beter te doen. Niemand wordt uitgesloten, de criteria worden duidelijker en transparanter gehanteerd, het gelijkheidsbeleid wordt ontwikkeld. Ik begrijp niet dat u daar niet achter kunt staan, mevrouw de minister.

Minister Marleen Vanderpoorten : Er is een lokaal overlegplatform om dat te voorkomen en om afspraken te maken. De LOP's maken afspraken die gelden voor alle scholen, op het terrein waarvoor ze verantwoordelijk zijn en die niet in tegenspraak zijn met het decreet. Scholen van een bepaald net kunnen niet eenzijdig afspraken maken die tegen het decreet indruisen. Er is niet veel ruimte voor interpretatie.

De heer Luc Martens : Mevrouw de minister, als een LOP zegt dat bepaalde scholen een bepaald beleid willen voeren, en andere scholen een andere beleid, met respect voor het decreet, kan dat dan ? Moet er een consensus zijn binnen het LOP ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Er moet inderdaad een consensus zijn in het LOP over de afspraken die worden gemaakt. Als iemand niet akkoord gaat, dan is er een procedure om klacht in te dienen.

De voorzitter : Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Hilde Claes : Mevrouw de minister, u hebt uw ongenoegen geuit over een krantenartikel dat suggereerde dat u alleen de bedoeling had om te reageren tegen de katholieke scholen. Ik wil uitdrukkelijk laten noteren dat ik dat vandaag zeker niet gezegd heb, wel integendeel. Ik heb duidelijk gezegd dat ik zeker niet twijfel aan uw goede bedoelingen wat dit decreet betreft.

U zult echter wel begrijpen dat ik toch wel enigszins ontgoocheld ben in de beperkte interpretatie die u vandaag geeft bij dit decreet. Als ik u goed begrepen heb, vertrekt u toch van een absoluut inschrijvingsrecht. Welnu, ik interpreteer dit decreet anders. Volgens mij is het inschrijvingsrecht, zoals het in het decreet staat, niet absoluut. Immers, zo niet zou er geen doorverwijzingsmogelijkheid zijn ingeschreven.

Ik vrees dan ook een beetje dat, ingevolge deze beperkte interpretatie, de kans zal bestaan dat dit decreet zijn doel voorbij gaat schieten.

Ik stond achter het decreet en blijf er ook nu nog achter staan. Toch denk ik dat in bepaalde situaties soms wel bijsturingen nodig zijn, onder de voorwaarde dat dit blijft passen binnen de geest van het decreet. Ik blijf van oordeel dat het Gentse voorstel binnen die geest past.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mevrouw de minister, enkele vragen zijn nog steeds onbeantwoord gebleven.

U blijft wel degelijk het onderscheid maken tussen de aanmeldingsperiode die aan het inschrijven voorafgaat en de inschrijving zelf. Ik verwijs in dit verband naar uw verklaringen in de commissie naar aanleiding van de behandeling van het decreet. Ik neem aan dat u daar niet van afwijkt. We gaan verder op de interpretatie die u toen gegeven hebt.

Verder is er ook nog de zaak van de school, met name de vestigingsplaats of de klassen. Ook dat is een heel belangrijk element.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ook ik word geconfronteerd met scholen waar men mij zegt dat, indien zij 22 of 23 leerlingen in de klas hebben, die scholen in hun ogen als vol worden beschouwd. 'Vol zitten' is natuurlijk rekbaar. Er kunnen er ook zijn die beweren vol te zitten als er 15 kinderen in de klas zitten. Dat kan natuurlijk niet. Het heeft te maken met de school en de scholen hebben wel voldoende creativiteit en mogelijkheden om dat te organiseren zodanig dat dit voor iedereen op een goede manier kan worden opgelost.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Dit wordt vanuit de praktijk heel sterk betwijfeld. Ik zal het hier voor vandaag bij laten, maar misschien komen we daar later nog op terug.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Frans Ramon tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het engagement van de minister voor het project 'Lente in Europa'

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Ramon tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het engagement van de minister voor het project 'Lente in Europa'.

De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, als lid van het Comité van de Regio's werd ik in kennis gesteld van een oproep vanwege leden van de Europese Commissie, van het Europees Parlement en van het Presidium van de Conventie. In die oproep wezen ze op de grote kloof tussen de jongeren en Europa. Zij vroegen zich daarbij of het niet de hoogste tijd was om jongeren, wetende dat zij de Europese burgers van morgen zullen zijn, wat meer te confronteren met de Europese constructie en met de uitdagingen en mogelijkheden die daarmee gepaard gaan.

Zij stellen voor om een actie 'Lente in Europa' op te zetten en te promoten. Doel is zoveel mogelijk middelbare scholen aan te moedigen om op 21 maart 2003 discussies, uitwisselingen en ontmoetingen te organiseren om leerlingen en leerkrachten de kans te bieden om over Europa na te denken.

Naar verluidt werd dit initiatief op de Europese Raad van 30 mei 2002, onder Spaans voorzitterschap, aan de ministers van Onderwijs voorgesteld. Aan die ministers werd daarbij gevraagd om deze actie in hun regio of land zo sterk mogelijk te ondersteunen. Het gaat om een gedecentraliseerde actie. Scholen worden ertoe uitgenodigd om er op hun manier een invulling aan te geven.

De Europese Commissie zal aan de actie bijdragen door, in samenwerking met het European Schoolnet Network, een systeem voor inschrijving, contacten en uitwisseling tussen de deelnemers op te zetten. De Europese Commissie stelt desgewenst aan de leerkrachten ook leermiddelen ter beschikking om het project voor te bereiden. Ze zal ook haar netwerken inzetten om een zo groot mogelijke deelname te bevorderen.

Mevrouw de minister, via deze vraag om uitleg wilde ik gewoon even polsen of u na 30 mei 2002 nog verder over deze actie hebt nagedacht. Zult u

de scholen ertoe aanmoedigen aan dit project deel te nemen ?

Het staat de regio's ook vrij om desgewenst, bovenop de individuele deelname van scholen, ruimere initiatieven te organiseren. Denkt u aan een dergelijk Vlaams initiatief ? Staat zoiets in Vlaanderen op stapel ? Welke projecten lopen op dit ogenblik om jongeren enthousiaster te maken voor de Europese Unie ? Wat zijn daarvan de doelstellingen en de eventuele resultaten ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik werd inderdaad gevraagd dit project mee te ondersteunen. Vanzelfsprekend vind ik het waardevol dat leerlingen en scholen in het debat over de toekomst van Europa hun stem kunnen laten horen. De stem van de scholen in alle lidstaten en kandidaat-lidstaten kan het huidige debat kleur verlenen door te wijzen op de problemen van vandaag en de verwachtingen te formuleren van de burgers van morgen. De resultaten van de discussies kunnen de scholen aanmelden op een projectwebsite via <http://futurum.eun.org>. Dit project richt zich tot alle secundaire scholen.

Mijn bijdrage situeert zich vooral op het bekendmaken van het project bij de doelgroep. Ik roep de secundaire scholen op om mee te denken over de toekomst van Europa en de resultaten van hun acties bekend te maken op de projectwebsite. Het project werd bekendgemaakt via Schooldirect, het tijdschrift Klasse, via de website van Socrates en het tijdschrift Onbegrensd voor internationalisering in het secundair onderwijs.

De scholen ontvangen een schrijven met een brochure over de Europese Conventie, uitgegeven door het voorlichtingsbureau voor België van het Europees Parlement, en een informatiebrochure in het Nederlands over het project 'Lente in Europa'. Verder worden aan de uitvoerende organisatie European Schoolnet middelen ter beschikking gesteld om de volledige projectwebsite en alle specifieke documenten die in dit kader worden gemaakt, in het Nederlands beschikbaar te maken.

Het European Schoolnet laat zich bijstaan door een internationaal team van leerkrachten die de pedagogische aspecten in het oog houden. Voor België is daarvoor een Vlaamse leerkracht, de heer David Van Damme, geselecteerd. Zijn school maakt deel uit van het Europees Netwerk van Innovatieve Scholen.

Vanderpoorten

Momenteel participeren reeds 42 Belgische scholen aan 'Lente in Europa', waarvan 29 Vlaamse. Het voorlichtingsbureau van het Europees Parlement engageerde bovendien een aantal Vlaamse leden van het Europees Parlement om op 21 maart een bezoek te brengen aan hun voormalige school en er met de leerlingen over Europa te discussiëren.

Verder wil ik erop wijzen dat Vlaamse scholen sinds 1995 kunnen participeren aan het Europees Socrates-programma. Via dit Europees programma kunnen onder meer instellingen uit het leerplichtonderwijs subsidies ontvangen voor onderwijsprojecten in internationaal verband. In het schooljaar 2002-2003 maakten 197 Vlaamse scholen uit het basis- en secundair onderwijs deel uit van een Socrates- of Comenius-project. In 175 van deze projecten zijn de leerlingen heel actief betrokken. Dit wil zeggen dat zij regelmatig contact hebben met de leerlingen uit het partnerschap, onder meer via ICT's. Comenius is erop gericht het gebruik van ICT's te stimuleren in het onderwijs, het leren van talen te bevorderen, de kennis van andere landen en culturen te vergroten evenals de uitwisseling van ervaringen en informatie. Kortom : de Europese dimensie in het onderwijs te brengen.

Dergelijke projecten wekken de interesse van de leerlingen voor Europa. Dat blijkt onder andere uit de zeer positieve reacties die ik mocht ontvangen tijdens de eerste Comeniusweek in november 2001.

In november 2003 wordt samen met de Europese Commissie een nieuwe Comeniusweek gepland. In de 30 Socrates-landen zal dan extra aandacht worden besteed aan de Comeniusprojecten. Ik verwacht dat scholen net zoals de vorige keer hun Comeniusprojecten meer bekend zullen maken op school, binnen de schoolgemeenschap en bij de ouders en de lokale gemeenschap. Secundaire scholen kunnen een beroep doen op Europees geld, maar het departement Onderwijs stelt via het programma Euroklassen ook Vlaamse middelen ter beschikking voor bilaterale samenwerkingsprojecten. In dat programma staat de fysieke leerlingenmobiliteit centraal.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Er gebeurt natuurlijk heel wat. Dat is goed want er wordt veel over die conventie en over Europa gepraat. Jongeren moeten zo veel mogelijk bij Europa worden betrokken en over Europa worden geïnformeerd. Ik ben hoopvol.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.50 uur.*
